

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейки фонд
за регионално развитие
Инвестираме във вашето бъдеще

www.eufunds.bg

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика" 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА И ЕНЕРГЕТИКАТА

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА" 2007-2013 г.

ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

НАСОКИ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

по открита процедура за конкурентен подбор на проекти с определен срок за кандидатстване:
BG161PO003-2.1.14 „Технологична модернизация в малки и средни предприятия"

Приоритетна ос 2: „Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда"

Област на въздействие 2.1: „Подобряване на технологиите и управлението в предприятията"

Операция 2.1.1: „Технологично обновление в предприятията"

Бюджетна линия: 2013 г.

Краен срок за набиране на проектни предложения: **27 декември 2013 г.**

Код по тематична спецификация:	08
Код по форма на финансиране:	01
Код по териториална спецификация:	BG
Код по вид икономически дейности:	00

София, 2013

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРОЦЕДУРАТА 4
1.1. Въведение 4
1.2. Цели и приоритети на Оперативната програма и цели на процедурата за подбор на проекти 5
1.3. Институционална рамка 5
1.4. Основни дефиниции 4
1.5. Режим на държавните помощи 8
1.6. Общ бюджет на процедурата 8
1.7. Размер и интензитет на безвъзмездната финансова помощ (процент на съфинансиране) 10
1.8. Елементи на процедурата 12
1.9. Общи правила за провеждане на процедурата за подбор на проекти 13
1.10. Партньорство и допустимост на партньорите 13
1.11. Брой проектни предложения по процедурата 13
2. ПРАВИЛА ЗА ДОПУСТИМОСТ ПО НАСТОЯЩАТА ПРОЦЕДУРА 13
2.1. Допустимост на кандидатите 14
2.2. Допустимост на проектите/дейностите 22
2.3. Допустимост на разходите 24
2.3.1. Допустими разходи 25
2.3.2. Недопустими разходи 29
2.4. Допустимост на изпълнителите от страна на бенефициента и правило за произход 29
3. НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПРОЦЕДУРА 30
3.1. Документи за кандидатстване 31
3.1.1. Списък на документите за кандидатстване 31
3.2. Къде и как се изпращат проектните предложения 36
3.3. Краен срок за подаване на проектни предложения 37
3.4. Предоставяне на допълнителна информация 37
4. ПРОЦЕДУРА ЗА ПОДБОР НА ПРОЕКТИ 38
4.1. Оценяване и класиране на проектните предложения 38
4.1.1. Оценка на административно съответствие и допустимостта 40
4.1.2. Техническа и финансова оценка 40
4.2. Процедура за уведомяване на неуспелите и одобрените кандидати и сключване на договори за безвъзмездна финансова помощ 45
4.3. Индикативен план-график за изпълнение на процедурата 48
5. ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИТЕ 51
5.1. Специфични условия за изпълнението на проекта 53
5.2. Окончателен размер на безвъзмездната финансова помощ 53
5.3. Невъзможност да се изпълнят целите на проекта 53
5.4. Промени в договора и бюджета 53
5.5. Наблюдение на изпълнението на проектите и постигане на заложените резултати 53
5.6. Отчитане на проекта 53
5.7. Плащане 55
5.8. Мерки за информиране и публичност 56
6.СПИСЪК С ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ НАСОКИТЕ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ 59

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

ГД	**Главна дирекция**
ДО	**Договарящ орган**
ДДС	**Данък добавена стойност**
ДМА	**Дълготрайни материални активи**
ДНА	**Дълготрайни нематериални активи**
ДНФ	**Дирекция „Национален фонд", Министерство на финансите**
ЕК	**Европейска комисия**
ЕО	**Европейска общност**
ЕС	**Европейски съюз**
ЗЗД	**Закон за задълженията и договорите**
ЗМСП	**Закон за малките и средните предприятия**
ЗОП	**Закон за обществените поръчки**
ЗТР	**Закон за търговския регистър**
КН	**Комитет за наблюдение**
КИД 2008	**Класификация на икономическите дейности 2008**
МИЕ	**Министерство на икономиката и енергетиката**
МС	**Министерски съвет**
МСП	**Малки и средни предприятия**
НСИ	**Национален статистически институт**
НСРР	**Национална стратегическа референтна рамка**
ОП	**Оперативна програма**
ПМС	**Постановление на Министерски съвет**
СМР	**Строително-монтажни работи**
УО	**Управляващ орган**

1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРОЦЕДУРАТА

1.1. Въведение

Малките и средните предприятия могат да бъдат определени като гръбнака на европейската икономика и закономерно играят основна роля в развитието и на българската икономика. Те са ключов източник за създаване на работни места, нови бизнес идеи, източник са на предприемачески умения и иновации. В този аспект усилията на страната ни да създаде конкурентоспособна и устойчива икономика са в пряка зависимост от подпомагане развитието на МСП, защото те са най-чувствителни към промени в бизнес средата. Те са първите, които страдат от тежестта на прекомерната бюрокрация и недостига на финансов ресурс. Поради тази причина подкрепата за МСП е определена като един от приоритетите на Европейската комисия по пътя към повишен икономически растеж и социално сближаване.

Към момента в България има приблизително 306 000 действащи МСП, които осигуряват около 1 375 000 работни места (75,6% от общата заетост в страната[1]) и представляват общо 99,8% от всички предприятия в страната.

Често пъти МСП се сблъскват с някои пазарни несъвършенства. Те регулярно изпитват трудности с набирането на капитал или кредитен ресурс, особено в условия на криза. Техните ограничени ресурси лимитират достъпа им до нови технологии и иновации. Недостигът на финансов ресурс се отразява негативно на ефективността на производството, вследствие на остаряло оборудване и недостатъчен технологичен капацитет. Според данни от края на 2010 г. в МСП производителността[2] продължава да е над два пъти по-ниска отколкото в големите предприятия именно поради ниското ниво на технологично оборудване, а българските МСП се нареждат на едно от последните места в ЕС-27 в тази област.

Именно това е и фокусът на процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG161PO003-2.1.14 „Технологична модернизация в малки и средни предприятия". Процедурата е насочена към обновяване на технологичната база в МСП, което ще даде възможност на предприятията да създават продукция, съобразена с високите изисквания на потребителите и с последните европейски стандарти за качество.

1.2. Цели и приоритети на Оперативната програма и цели на процедурата за подбор на проекти

⇨ **Общата цел на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" 2007-2013 (ОП „Конкурентоспособност")** е развитие на динамична икономика, конкурентоспосона на европейския и световен пазар.

[1] Small Business Act, 2012

[2] Анализ на състоянието и факторите за развитие на МСП в България: 2011-2012 г.

Целта на подкрепата в рамките на ОП „Конкурентоспособност" е да развие потенциала за конкурентно и ефективно производство и бизнес, да допринесе за увеличаване на икономическия ефект и да подпомогне необходимите структурни промени, с оглед постигането на устойчив напредък. За изпълнение на тези цели се предвижда подкрепа за развитие на производителността на малките и средни предприятия, както и за развитие на иновациите и новите технологии, и за подобряване на бизнес средата.

Процедура за подбор на проекти: BG161PO003-2.1.14 „Технологична модернизация в малки и средни предприятия" се отнася към Приоритетна ос 2 на ОП „Конкурентоспособност", Област на въздействие 2.1: „Подобряване на технологиите и управлението в предприятията", Операция 2.1.1: „Технологично обновление в предприятията".

⇨ **Основната цел на Приоритетна ос 2** е повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда чрез предоставяне на подкрепа на малките и средни предприятия за технологично обновление, постигане на съответствие с международно признати стандарти за качество, подобряване на достъпа до информационни и консултантски услуги, отговарящи на нуждите на предприятията, подобряване на енергийната ефективност, насърчаване на бизнес кооперирането и свързването в клъстери.

Една от специфичните цели на Приоритетна ос 2 е модернизация на технологиите и управлението в предприятията.

⇨ **Основната цел на настоящата процедура** е да допринесе за повишаване на конкурентоспособността на българските малки и средни предприятия от различни сектори, приоритетни за развитието на националната икономика, чрез насърчаване на инвестициите в съвременни технологии и оборудване.

Индикатори за измерване степента на постигане на основната цел на процедурата:

- брой инвестиционни проекти;
- брой създадени работни места;
- брой проекти в подкрепа на бизнеса, предприемачеството и новите технологии;
- създадени инвестиции (млн. евро).

1.3. Институционална рамка

Комитет за наблюдение на ОП „Конкурентоспособност"

Одобрява критериите за избор на операции по ОП „Конкурентоспособност", осъществява наблюдение, одобрява корективни мерки и др., произтичащи от Регламент № 1083/2006 и ПМС 182/21.07.2006 г.

Управляващ орган и Договарящ орган

Управляващ орган и Договарящ орган на ОП „Конкурентоспособност" е Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност" на Министерство на икономиката и енергетиката. УО отговоря за цялостното програмиране, управление, наблюдение, контрол и оценка на дейностите и приоритетите по програмата съгласно Регламент № 1083/2006.

Сертифициращ орган

Сертифициращ орган на Оперативната програма е дирекция „Национален фонд" на Министерство на финансите. Съгласно чл. 61 от Регламент № 1083/2006, Сертифициращият орган е отговорен за сертифициране на разходите, извършени от бенефициентите.

Одитен орган

Одитен орган на ОП „Конкурентоспособност" е Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз" към министъра на финансите. Съгласно чл. 62 от Регламент № 1083/2006, Одитният орган на оперативната програма е отговорен за извършване на одити за проверка на ефективното функциониране на системата за управление и контрол на оперативната програма.

Централно координационно звено

Централното координационно звено е структурата, която координира и следи изпълнението на целите на НСРР в процеса на усвояване на средствата от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС в страната. Тази функция се осъществява от дирекции: „Програмиране на средствата от Европейския съюз", „Мониторинг на средствата от Европейския съюз" и „Информация и системи за управление на средствата от Европейския съюз" в администрацията на Министерски съвет, съобразно функциите им определени с Устройствения правилник на МС и на неговата администрация.

Насоките за кандидатстване по настоящата процедура могат да се изменят по реда и при условията на чл. 14, ал. 8 - 10 от ПМС №121/2007 г.

1.4. Основни дефиниции

За целите на настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са възприети следните дефиниции:

Кандидати	Всички физически и юридически лица и техни обединения, които кандидатстват за безвъзмездна финансова помощ чрез подаване на проектно предложение.
Проектно	Предложение, подадено от кандидат, за предоставяне на безвъзмездна

предложение	финансова помощ за изпълнението на определен проект, включващо формуляр за кандидатстване и други придружителни документи.
Проект	Съвкупност от взаимосвързани и взаимодопълващи се дейности с предварително определена/и цел/и, необходими ресурси и времева рамка за изпълнение, водещи до постигането на конкретни количествено-измерими резултати.
Дейност	Задача или група от задачи (действие или група от действия), които имат (водят до постигане на) конкретен резултат (резултат/продукт) и чрез които се реализира изпълнението на съответния проект.
Безвъзмездна финансова помощ	Без това да противоречи на чл. 121 от Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) 966/2012, това са средства, предоставени от ОП „Конкурентоспособност", включително съответното национално съфинансиране, с цел изпълнението на одобрен проект, насочен към постигане на определени резултати.
Бенефициент на безвъзмездна финансова помощ	Лицата, посочени в чл. 2, пар. 4 от Регламент (ЕО) No 1083/2006: стопански субект, организация или предприятие, публичен или частен, който отговаря за започването или за започването и изпълнението на операциите. В рамките на схемите за помощ по член 107 от Договора за функционирането на Европейския съюз (предишен член 87 от Договора за създаване на ЕО), бенефициентите са публични или частни предприятия, които изпълняват отделен проект и получават публична помощ.
Изпълнител, определен от страна на бенефициента	Изпълнители на дейности по проекта, възложени им от бенефициентите на безвъзмездна финансова помощ. Изпълнителите от страна на бенефициента не са партньори и се определят по реда на Постановление № 118 на МС от 20.05.2014 г. за условията и реда за определяне на изпълнител от страна на бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския фонд за морско дело и рибарство, Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм, както и по реда на Закона за обществените поръчки и подзаконовите актове по прилагането му, включително и на указанията на УО, заложени в Оперативното ръководство към настоящата процедура.
Договор за безвъзмездна финансова помощ	Договор, сключен между ръководителя на Договарящия орган или упълномощено от него лице и бенефициента, за предоставяне и разходване на безвъзмездна финансова помощ с цел изпълнение на одобрен проект.
Ръководител на	Ръководителят на администрацията, в рамките на чиято структура се

Договарящия орган	намира Договарящия орган или упълномощеното от него длъжностно лице.
Нередност	Всяко нарушение на разпоредба на общностното право, произтичащо от действие или бездействие на стопански субект, което има или би имало като последица нанасянето на вреда на общия бюджет на Европейския съюз, като отчете неоправдан разход в общия бюджет.
Предприятие	Съгласно § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на Закона за малките и средни предприятия, „предприятие" е всяко физическо лице, юридическо лице или гражданско дружество, което извършва стопанска дейност, независимо от собствеността, правната и организационната си форма.
Материални активи	По смисъла на Регламент (ЕО) №800/2008 „Материални активи" означава, без да се засяга член 17, точка 12 от Регламент (ЕО) №800/2008 , активи, свързани със земя, сгради и помещения, машини и оборудване. В транспортния сектор транспортните средства и съоръжения се смятат за приемливи активи, без случаите, когато става въпрос за регионална помощ, и с изключение на пътния превоз на товари и въздушния транспорт.
Нематериални активи	По смисъла на Регламент (ЕО) №800/2008 „Нематериални активи" означава активи, възникнали в резултат от трансфер на технологии чрез придобиването на патентни права, лицензи, ноу-хау или непатентовано техническо познание.

1.5. Режим на държавните помощи

Приложимите режими на помощи по отношение на безвъзмездната финансова помощ, предоставяна по настоящата процедура за подбор на проекти, са както следва:

1) Регионална инвестиционна помощ – режим „групово освобождаване" съгласно Глава I, чл. 12 и Глава II, Раздел 1, чл. 13 на Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 от 6 август 2008 година относно деклариране на някои категории помощи за съвместими с общия пазар в приложение на членове 87 и 88 от Договора (ОВ L 214/09.08.2008), приложим за Елемент „Инвестиции".

2) Режим „de minimis" (минимална помощ) съгласно Регламент на Комисията (ЕО) 1998/2006 от 15 декември 2006 г. относно прилагането на чл. 87 и 88 от Договора за създаване на ЕО към помощта de minimis (ОВ L 379/28.12.2006), приложим за Елемент „Услуги".

Регламент на Комисията (ЕО) 1998/2006 и Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 се прилагат до 31 декември 2013 г. След изтичане на срока на действие на посочените регламенти процедурата за безвъзмездна помощ ще бъде приведена в съответствие с регламентите, които ги изменят или отменят. Привеждането в съответствие ще се

извърши от Управляващия орган без да се прилага процедурата по изменение на Критериите за избор на операции.

Допустимият максимален размер на безвъзмездната финансова помощ по Елемент „Услуги" следва да отговаря на правилата за минимална помощ, определени в Регламент No 1998/2006. Общият размер на безвъзмездната финансова помощ, предоставена на всяко едно предприятие във връзка с процедури или индивидуални помощи, обявени в режим „de minimis" (минимална помощ), не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро (391 166 лева) за период от 3 последователни финансови години. Общият размер на минималната помощ, предоставена на всяко едно предприятие, осъществяващо дейност в отрасъл „шосеен транспорт"[3], не може да надхвърля левовата равностойност на 100 000 евро (195 583 лева) за период от 3 последователни финансови години.

Данните за получени минимални и/или държавни помощи следва да бъдат надлежно посочени от кандидатите в „Декларация за държавни/минимални помощи", попълнена по образец (**Приложение Г** към Насоките за кандидатстване, включващо и Указания и примери за попълване на Декларацията за държавни/минимални помощи). Държавната/минималната помощ се счита за получена от момента на сключване на договора за нейното предоставяне или от датата на издаване на друг приложим документ, който дава на кандидата юридическото право да я получи. Декларацията за държавни/минимални помощи се представя от кандидатите на етап кандидатстване и впоследствие, в случай на одобрение на проектното предложение – преди сключване на договора за безвъзмездна финансова помощ.

Минималната помощ не се натрупва с държавна помощ за същите допустими разходи, ако в резултат на това натрупване интензитетът на помощта би превишил интензитета, определен за конкретните обстоятелства на отделния случай, с регламент или решение за групово освобождаване, приети от Комисията.

При определяне дали е спазен максимално допустимия интензитет на помощта съгласно т. 1.6 от настоящите Насоки за кандидатстване, ще се взема предвид общата сума на мерките за публична подкрепа за подпомаганата дейност или проект, независимо от това дали тази подкрепа е финансирана от местни, регионални, национални или общностни източници.

Възстановяването на неправомерно предоставена държавна помощ се извършва по реда на раздел V от Правилника за прилагане на Закона за държавните помощи, приет с ПМС № 61 от 20.03.2007 г. (обн., ДВ, бр. 26 от 27.03.2007 г., в сила от 27.03.2007 г., изм. и доп., бр. 97 от 23.11.2007 г., бр. 10 от 6.02.2009 г., изм., бр. 3 от 12.01.2010 г.), съгласно който решение на Европейската комисия за възстановяване на неправомерно предоставена държавна помощ подлежи на принудително изпълнение по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК). Когато с решение на Европейската комисия за възстановяване

[3] Отрасъл „шосеен транспорт" включва предприятията, класифицирани в позициите със следните тризначни кодове: 49.3 „Друг пътнически сухопътен транспорт" и 49.4 „Товарен автомобилен транспорт и услуги по преместване" от КИД 2008 – Приложение С към Насоките за кандидатстване.

на неправомерно предоставена държавна помощ не са индивидуализирани получателите на помощ и размерът на сумата, която трябва да се възстанови, администраторът на помощ издава допълнително и акт за установяване на публично вземане по реда на чл. 166, ал. 2 и 3 от ДОПК. Не се разрешава предоставяне на нова държавна помощ на предприятие, което не е изпълнило решение на Европейската комисия за възстановяване на неправомерно предоставена държавна помощ и не е възстановило изцяло неправомерно получената държавна помощ.

Възстановяването на недължимо платените и надплатените суми, както и на неправомерно получените или неправомерно усвоени средства, се извършва в съответствие с Указания на Министерство на финансите ДНФ № 7 от 22.12.2010 г. относно отписване и възстановяване на недължимо платени и надплатени суми, както и на неправомерно получени или неправомерно усвоени средства по проекти, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз (**Приложение У** към Насоките за кандидатстване).

Минимална помощ, получена в нарушение на чл. 2, пар. 2 от Регламент 1998/2006 г. се възстановява от бенефициента на Договарящия орган по реда на горепосочените указания.

1.6. Общ бюджет на процедурата

Общият размер на безвъзмездната финансова помощ по процедура за подбор на проекти BG161PO003-2.1.14 „Технологична модернизация в малки и средни предприятия" е както следва:

Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата	Средства от Европейския фонд за регионално развитие	Национално съфинансиране
97 791 500 лева (50 000 000 евро)	83 122 775 лева (42 500 000 евро)	14 668 725 лева (7 500 000 евро)

По настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е предвидено следното **разпределение на наличния общ бюджет в зависимост от категорията[4] на предприятието-кандидат:**

Общ размер на безвъзмездната финансова помощ за *микро* предприятия	**Общ размер на безвъзмездната финансова помощ за *малки* предприятия**	**Общ размер на безвъзмездната финансова помощ за *средни* предприятия**
5 500 000 лева	35 000 000 лева	57 291 500 лева

1.7. Размер и интензитет на безвъзмездната финансова помощ[5] (процент на съфинансиране)

Максимален интензитет на безвъзмездната финансова помощ (Елемент „Инвестиции" и Елемент „Услуги") в зависимост от категорията на предприятието-кандидат:

Категория на предприятието кандидат	**Максимален интензитет на безвъзмездната финансова помощ по проекта**
Микро и малки предприятия	⇨ **70 %** от общите допустими разходи по проекта
Средни предприятия	⇨ **60 %** от общите допустими разходи по проекта

Остатъкът от общите допустими разходи по Елемент „Инвестиции" и Елемент „Услуги" трябва да бъде съфинансиран чрез **собствени средства на кандидата или от източници, които изключват всякаква публична подкрепа.**

Минимален и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ в зависимост от категорията на предприятието-кандидат:

Категория предприятие / **Размер на помощта**	**Микро предприятия**	**Малки предприятия**	**Средни предприятия**

[4] Определянето на категорията на предприятията е в съответствие с разпоредбите на чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средни предприятия, които не са в противоречие с определението за МСП съгласно Приложение I към Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008.

[5] Интензитетът на безвъзмездната помощ представлява размерът на помощта, изразен като процент от допустимите разходи. Допустими разходи са приемливите разходи по смисъла Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 и Регламент на Комисията (ЕО) 1998/2006.

Минимален размер на помощта при кандидатстване	100 000 лева	200 000 лева	300 000 лева
Максимален размер на помощта	500 000 лева	1 000 000 лева	2 000 000 лева

За изчисляване на интензитета на помощта всички използвани данни следва да се вземат преди приспадане на данъци и други такси. За изчисляване на помощта платима на няколко вноски/траншове (т.е. когато кандидатът предвижда да ползва авансово и/или междинно/и плащане/ия, както е посочено в т. 5.7 от Насоките за кандидатстване), помощта следва да бъде сконтирана до нейната стойност към момента на предоставянето, при използване на референтния лихвен процент, използван за нуждите на държавните помощи, приложим към датата на предоставяне на помощта в съответствие с чл. 4 параграф 1 от Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 и с чл. 2, пар. 3 от Регламент № 1998/2006. Интензитетът на безвъзмездната финансова помощ се изчислява чрез определяне на сконтираната стойност на помощта, изразена като процент от сконтираната стойност на допустимите разходи.

Сконтирането ще се извършва от Договарящия орган с оглед гарантиране, че предоставената безвъзмездна финансова помощ ще бъде съобразена с интензитета за помощта, предвиден в регионалната карта за държавна помощ за България, и с праговете и интензитетите, установени в Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 и в Регламент № 1998/2006, както и за докладване на помощта.

1.8. Елементи на процедурата

Настоящата процедура за подбор на проекти включва два елемента:

⇨ ***Елемент „Инвестиции"*** - подкрепата по този елемент цели стимулиране на инвестициите за разширяване на дейността на предприятията, диверсификация на тяхната продукция с цел повишаване на конкурентоспособността им и фундаментална промяна на цялостния производствен процес в съществуващото предприятие;

⇨ ***Елемент „Услуги"*** - подкрепата по този елемент е насочена към подпомагане на предприятията за разработване на проектно предложение по процедурата и изпълнение на задълженията им по договора за безвъзмездна финансова помощ.

ВАЖНО: Кандидатите за безвъзмездна финансова помощ могат да представят проектни предложения, включващи комбинация от двата елемента, като **Елемент „Инвестиции" е задължителен.**

Включването **САМО на Елемент „Услуги" е НЕДОПУСТИМО** по настоящата процедура.

1.9. Общи правила за провеждане на процедурата за подбор на проекти

Безвъзмездната финансова помощ по настоящата процедура се предоставя чрез провеждане на **процедура за подбор на проекти** съгласно Постановление № 121 на МС от 31.05.2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз (ПМС № 121/31.05.2007 г. обн. ДВ, бр. 45/2007 г.). Процедура за подбор на проекти BG161PO003-2.1.14 „Технологична модернизация в малки и средни предприятия" е:

1. С оглед на фазите за кандидатстване - **открита процедура**[6] съгласно чл. 12, ал. 1, т. 1 от ПМС № 121/31.05.2007 г.

2. С оглед начина на подбор на проекти – **процедура на конкурентен подбор**[7] съгласно чл. 12, ал. 4, т. 1 от ПМС № 121/31.05.2007 г.

3. С оглед на сроковете за кандидатстване – **процедура с определен срок за кандидатстване**[8] съгласно чл. 12, ал. 7, т. 1 от ПМС № 121/31.05.2007 г.

1.10. Партньорство и допустимост на партньорите

По настоящата процедура за подбор на проекти кандидатите участват **индивидуално**, а не съвместно с партньорски или други организации.

1.11. Брой проектни предложения по процедурата

Кандидатите не могат да подават повече от едно проектно предложение по настоящата процедура и не могат да получат повече от една безвъзмездна финансова помощ.

При неспазване на изискването, Оценителната комисия разглежда само последното постъпило проектно предложение, а предходните се считат за оттеглени.

ВАЖНО: Бенефициентът не може да получи повече от една безвъзмездна финансова помощ за една и съща дейност[9].

[6] При открита процедура всеки кандидат представя проектно предложение, попълвайки съответния формуляр за кандидатстване, изготвен в съответствие с Насоките за кандидатстване. Проектните предложения се оценяват и на база тази оценка се одобряват тези, които ще получат безвъзмездна финансова помощ. Ръководителят на Договарящия орган издава Решение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и се сключват договори за безвъзмездна финансова помощ.

[7] При процедура на конкурентен подбор проектните предложения се оценяват и класират в низходящ ред съобразно получената оценка, като за финансиране се одобряват всички или част от проектите по реда на класирането до покриване на общия размер на предварително определените и обявените финансови средства по съответната процедура.

[8] Процедура с определен срок за кандидатстване е тази, при която предварително са обявени един или няколко крайни срока за кандидатстване. Проектни предложения, подадени след определения краен срок за кандидатстване не се разглеждат.

[9] „Дейност" е задача или група от задачи (действие или група от действия), които имат (водят до постигане на) конкретен резултат (резултат/продукт) и чрез които се реализира изпълнението на съответния проект.

2. ПРАВИЛА ЗА ДОПУСТИМОСТ ПО НАСТОЯЩАТА ПРОЦЕДУРА

По настоящата процедура за подбор на проекти се прилагат три групи критерии за допустимост, отнасящи се до:

- кандидатите, които могат да участват;
- проектите/дейностите, за които се предоставя безвъзмездна финансова помощ;
- видовете разходи, които са допустими при определяне на размера на безвъзмездната финансова помощ.

2.1. Допустимост на кандидатите

2.1.1. Общи критерии за допустимост на кандидатите

Допустими по настоящата процедура за подбор на проекти са само кандидати, които отговарят на следните общи критерии:

- Да са юридически лица или еднолични търговци, регистрирани съгласно Търговския закон или Закона за кооперациите, **и**

- Да са микро, малки или средни предприятия по смисъла на чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия, който е в съответствие с дефиницията за МСП на Приложение I към Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008, **и**

- Да имат седалище в Република България, **и**

- Да са пряко отговорни за изпълнението на дейностите по проекта, а не да действат в качеството на посредник.

Клонове на местни или чуждестранни юридически лица **не могат** да участват в процедурата за подбор на проекти поради липсата на самостоятелна правосубектност.

Кандидатите по настоящата процедура са длъжни да удостоверят, че са **микро, малко или средно предприятие** по смисъла на Закона за малките и средните предприятия (ЗМСП) и по смисъла на Приложение I към Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008, като попълнят и представят към проектните предложения Декларация за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от ЗМСП (Приложение Д към Насоките за кандидатстване).

ВАЖНО: Преди сключване на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, Договарящият орган ще извършва документална проверка на декларираната от одобрените кандидати категория на микро, малко или средно предприятие. В

случай, че бъде установена погрешно декларирана категория, довела до одобрение на интензитет на безвъзмедната финансова помощ помощ по-висок от максимално допустимия и/или до неправилно класиране, за съответния кандидат ще бъде издадено Решение за отказ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

В случай че в категорията/статуса на одобрен кандидат преди сключване на договор за безвъзмездна финансова помощ настъпи промяна, и в резултат на промяната интензитетът на помощта надхвърля максимално допустимия за новата категория съгласно т. 1.7. на Насоките, за съответния кандидат ще бъде издадено Решение за отказ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

2.1.2. Специфични критерии за допустимост на кандидатите

В допълнение на горепосочените общи критерии за допустимост, кандидатите по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ следва да отговарят и на следните специфични критерии за допустимост:

- Да имат **минимум 3 приключени финансови години (2010, 2011, 2012 г.)** преди датата на обявяване на настоящата процедура за подбор на проекти;

- Да са реализирали **нетни приходи от продажби през последната приключила финансова година (2012 г.)** в зависимост от категорията на предприятието-кандидат, както следва:

Категория на предприятието кандидат	Нетни приходи от продажби през последната приключила финансова година (2012 г.)
Микро предприятия	**≥ 150 000 лева**
Малки предприятия	**≥ 300 000 лева**
Средни предприятия	**≥ 750 000 лева**

- Да развиват основната си икономическа дейност в следните допустими сектори/раздели/кодове съгласно Класификацията на икономическите дейности 2008 г. (Приложение С към Насоките за кандидатстване):

  - **Сектор С „Преработваща промишленост";**

  - **Сектор J „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения";**

- **Сектор М „Професионални дейности и научни изследвания"** – **само** кодове на основна икономическа дейност от раздел **М72 „Научноизследователска и развойна дейност".**

ВАЖНО: По процедурата ще бъдат финансирани с предимство (като получат допълнителен брой точки) кандидати, които развиват основната си икономическа дейност в секторите/раздели/групи/класове, посочени по-долу, съгласно Класификацията на икономическите дейности 2008 г, както следва:

- Високотехнологични и средновисокотехнологични производства – раздели с код С20, С21, С26, С27, С28, С29 и С30, съгласно класификацията на Евростат;

- Предприятия от подсектор „научно-изследователска и развойна дейност" с код М72, съгласно класификацията на Евростат.

ВАЖНО: За да удостоверят, че осъществяват основната си икономическа дейност в горепосочените допустими сектори/раздели/кодове, кандидатите следва да представят към проектните предложения актуално Удостоверение за код на основната икономическа дейност от Националния статистически институт (издадено до 6 месеца преди датата на кандидатстване).

Моля, имайте предвид, че за определяне на допустимостта съгласно посочения критерий се използва класификация КИД-2008 – **Приложение С** към Насоките за кандидатстване (приета със Заповед № РД 07-317/29.11.2007 г. на Председателя на Националния статистически институт).

Допълнително, при определяне на допустимостта съгласно посочения критерий за код на основната икономическа дейност, кандидатите следва да се съобразят с изрично посочените по-долу недопустими сектори съгласно т. 2.1.4 от Насоките за кандидатстване, произтичащи от забранителните режими на Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 и Регламент (ЕО) № 1998/2006.

2.1.3. Общи критерии за недопустимост на кандидатите

Потенциалните кандидати не могат да участват в процедурата за подбор на проекти и да получат безвъзмездна финансова помощ, ако:

а) са обявени в несъстоятелност или са обект на открито производство по несъстоятелност, ликвидация, тяхната дейност е поставена под съдебен надзор, са сключили споразумение с кредитори, са преустановили стопанска дейност, са обект на производство, свързано с такива въпроси или се намират в подобна процедура съгласно националните законови и подзаконови актове;

б) са осъдени за престъпление по служба с влязла в сила присъда;

в) признати са за виновни за тежки правонарушения при упражняване на професионална дейност, доказани с всякакви средства, които Договарящият орган може да обоснове включително с решения на Европейската инвестиционна банка и на международни организации;

г) не са изпълнили задължения, свързани с плащане на вноски за социално осигуряване или плащане на данъци по българското законодателство;

д) са осъдени с влязла в сила присъда за измама, корупция, участие в престъпна организация или всякаква друга незаконна дейност, накърняваща финансовите интереси на Европейския съюз;

е) понастоящем им е наложено административно наказание отстраняване на съответния кандидат или оферент , или изпълнител от поръчките или безвъзмездните средства от бюджета на ЕС за срок до 10 години заради:

- умишлено представяне на документи с невярно съдържание при осигуряване на информацията, изискана като условие за участие в процедура, или за непредоставяне на тази информация;

- сериозно нарушение на техните задължения по договори, финансирани от бюджета на ЕС.

ж) са обект на конфликт на интереси по смисъла на 57 от Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета, включително и:

i) които и/или при които член на управителен или контролен орган, както и временно изпълняващ такава длъжност, включително прокурист или търговски пълномощник, е свързано лице[10] по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителната разпоредба на Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси с ръководителя на Управляващия орган/Договарящия орган или със служители на ръководна длъжност в Управляващия орган/Договарящия орган;

ii) с които лице, на трудово или служебно правоотношение в Управляващия орган/Договарящия орган до една година от прекратяване на правоотношението е в трудов или друг договор за изпълнение на ръководни или контролни функции или в които такова лице е съдружник, притежава дялове или акции или е управител или член на орган на управление или контрол;

iii) ограниченията по т. ii се прилагат и за кандидатите, които са свързани с дружества, за които са налице обстоятелствата по предходната точка;

[10] „Свързани лица" са съпрузите или лицата, които се намират във фактическо съжителство, роднините по права линия, по съребрена линия - до четвърта степен включително, и роднините по сватовство - до втора степен включително, както и физически и юридически лица, с които лицето, заемащо публична длъжност, се намира в икономически или политически зависимости, които пораждат основателни съмнения в неговата безпристрастност и обективност.

iv) е лице или се представлява от лице, което е на трудово или служебно правоотношение в Управляващия орган/Договарящия орган до една година от прекратяване на правоотношението;

v) конфликт на интереси е налице и когато лицето, предоставящо консултантски услуги на кандидата, попада в случаите по т. i – iv.

з) умишлено са представили невярна информация с оглед получаване на безвъзмездна помощ по настоящата процедура или не са представили изискваната информация.

ВАЖНО: Изискванията по точки (б), (в), (д), (е), (ж) и (з) се отнасят **за всички лица, които са овластени да представляват предприятието-кандидат, и са вписани в Търговския регистър, или са определени като такива в учредителния акт**, когато тези обстоятелства не подлежат на вписване.

Кандидатите са длъжни да декларират, че не попадат в някоя от категориите, посочени в точки от (а) до (з), като попълнят Декларация по чл. 7, ал. 7, т. 1 от ПМС № 121/31.05.2007 г. (Приложение В към Насоките за кандидатстване).

Моля обърнете внимание, че Декларацията по чл. 7, ал. 7, т. 1 от ПМС № 121/31.05.2007 г. следва да бъде попълнена и подписана от **всички лица, които са овластени да представляват предприятието-кандидат (независимо от това дали го представляват заедно и/или поотделно, и/или по друг начин), и са вписани в Търговския регистър, или са определени като такива в учредителния акт**, когато тези обстоятелства не подлежат на вписване.

Общите насоки за избягване на конфликт на интереси по смисъла на Регламент № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета (който отменя Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002, считано от 1 януари 2013 г.) и за спазване принципа на безпристрастност и независимост при управление на оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фонд на ЕС, приети от Съвета за управление на средствата от Европейски съюз (СУСЕС) на 05.02.2010 г. са приложени към Оперативното ръководство за изпълнение на договорите, разработено за целите на настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

2.1.4. Специфични критерии за недопустимост

1) Потенциалните кандидати **не могат** да участват в процедурата и да получат безвъзмездна финансова помощ, в случай че:

а) попадат в **забранителните режими** на **Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 и Регламент (ЕО) № 1998/2006,** и конкретно тяхната основна дейност или дейността, за която кандидатстват за финансиране се отнася до:

- помощ в подкрепа на дейности от сектора на рибарството и аквакултурите, обхванатa от Регламент (ЕО) № 104/2000;
- помощ в подкрепа на дейности в първичното производство на селскостопански продукти[11];
- помощ в подкрепа на дейности, свързани с преработка[12] и търговия[13] на селскостопански продукти, в следните случаи:

  - когато размерът на помощта е определен въз основа на цената или количеството на такива продукти, закупени от първичните производители или пуснати на пазара от съответните предприятия, или

  - когато условие за предоставянето на помощта е същата да бъде прехвърлена частично или изцяло на първичните производители;
- помощ в подкрепа на дейности във въгледобивния сектор съгласно Регламент на Съвета № 1407/2002;
- регионална помощ в подкрепа на дейности в стоманодобивния сектор[14];

---

11 **„селскостопански продукт"** означава:
а) продуктите, изброени в Анекс I „Списък по чл. 38 от Договора за функционирането на ЕС" (Приложение П към Насоките за кандидатстване), с изключение на продукти от рибарството и аквакултурите, обхванати от Регламент (ЕО) № 104/2000;
б) продуктите, попадащи под кодове по комбинирана номенклатура 4502, 4503 и 4504 (коркови продукти);
в) продуктите, предназначени за имитация или заместване на млякото и млечните продукти, посочени в Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета.

12 **„преработка на селскостопански продукти"** означава всяко обработване на селскостопански продукт, в резултат на което се получава продукт, който също е селскостопански, с изключение на дейностите, извършвани в стопанството, нужни за приготвяне на животински или растителен продукт за първа продажба.

13 **„търговия на селскостопански продукти"** означава съхранение или излагане с цел продажба, предлагане за продажба, доставка или всеки друг начин на пласиране на пазара, с изключение на първата продажба от първичния производител на търговците или преработвателите, и всяка дейност за подготовка на продукта за първа продажба; продажба от първичен производител на крайните потребители се счита за търгуване, ако се осъществява в отделно помещение, предназначено за тази цел.

14 **„стоманодобивен сектор"** означава всички дейности, свързани с производството на един или повече от следните продукти:
а) чугун на блокове и феросплави: чугун за производство на стомана, леярски чугун и друг чугун за производство на стомана, шпигелайзен (желязноманганови сплави) и високовъглеродни желязноманганови сплави, без да се включват други феросплави;
б) суровини и полуготови продукти от желязо, обикновена стомана или специална стомана: лята стомана, на блокове или не, включително блокове за коване на полуготови изделия: блуми, пръти и сляби; листове и листове покалаена ламарина; горещо валцувани коилси, с изключение на производство на лята стомана за леене от малки и средни леярни;
в) готови продукти след гореща обработка на желязо, обикновена стомана или специална стомана: релси, траверси, сглобяеми плоскости, единични плоскости, профили, тежки секции с дебелина 80 mm и по-голяма, валцувани плоскости, профили и секции с дебелина по-малко от 80 mm и плоскости по-тънки от 150 mm, тел, тръби с кръгло сечение и други профили, горещо валцувани вериги и ленти (включително ленти за тръби), плосковалцовани продукти и листове с дебелина 3 mm или повече, плосковалцовани продукти с универсално предназначение с дебелина 150 mm или повече, с изключение на тел и продукти от тел, полирани пръти и железни отливки;

- регионална помощ в подкрепа на дейности в корабостроителния сектор;[15]
- регионална помощ в подкрепа на дейности в сектора за производство на синтетични влакна[16];
- помощи за предприятия – обект на неизпълнено разпореждане за възстановяване вследствие на предходно решение на Комисията, с което дадена помощ се обявява за незаконосъобразна и несъвместима с общия пазар;
- помощи за придобиване на товарни автомобили, предоставяни на предприятия, които осъществяват шосейни превози на товари за други лица или срещу възнаграждение;
- помощи за дейности, свързани с износ за трети страни или други държави членки, а именно помощи, които са пряко свързани с изнесените количества, с изграждането и функционирането на дистрибуторски мрежи или с други текущи разходи във връзка с износа;
- помощите са поставени в зависимост от използването на местни вместо вносни стоки;
- помощи на предприятия в затруднение[17].

г) готови продукти след студена обработка на желязо: покалаена ламарина, матова ламарина, черна ламарина, галванизирани или с други видове покритие листове ламарина, студено валцувани листове, електролитни листове, ленти за покалаена ламарина, студено валцувани плоскости, във форма на коилси или ленти;
д) тръби: всички безшевни стоманени тръби, запоени стоманени тръби с диаметър, превишаващ 406,4 mm.

[15] (а) **"корабостроене"** означава изграждането в Общността на самоходни морски търговски плавателни съдове;
(б) "**кораборемонт"** означава ремонт или поправка в Общността на самоходни морски търговски плавателни съдове;
(в) **"преобразуване на кораби"** означава преобразуване на самоходни търговски плавателни съдове не по-малки от 1 000 бруто тона, при условие, че дейностите по преобразуването налагат радикални промени в товарния план, корпуса, двигателната система или пътническите отделения;
(г) "**самоходни търговски плавателни съдове"** означава:
(i) съдове не по-малки от 100 бруто тона, използвани за транспортиране на пътници и/или стоки;
(ii) съдове не по-малки от 100 бруто тона за извършване на специални услуги (например съдове за драгиране и ледоразбивачи);
(iii) влекачи не по-малки от 365 kW;
(iv) риболовни кораби не по-малки от 100 бруто тона по отношение на експортните кредити и помощта за развитие, ако в съответствие със Споразумението на ОИСР от 1998 г. и с неговите Насоки за официално подпомагане на експортните кредити и неговото и Секторно споразумение за експортното кредитиране на кораби, или което и да е споразумение, изменящо или отменящо всяко от тях, както и в съответствие с нормите на Общността, регулиращи държавните помощи в областта на риболова и сектора на аквакултурите;
(v) незавършените корпуси на корабите, посочени в точки от (i) до (iv), които са на вода и са подвижни.

[16] **„сектор за производство на синтетични влакна"** означава:
а) екструдиране/текстуриране на всички основни видове влакна и прежди на база полиестер, полиамид, акрил или пропилен независимо от предназначението им, или
б) полимеризация (включително поликондензация), когато е интегрирана в процеса на екструдиране предвид използваното оборудване, или
в) всички спомагателни процеси, които са свързани с едновременното инсталиране на мощности за екструдиране/текстуриране от потенциалния получател или от друго дружество, принадлежащо към същата група, и които при конкретния вид стопанска дейност обикновено са интегрирани в тези мощности предвид използваното оборудване.

[17] **„предприятие в затруднение"** е това предприятие, при което: а) първоначално регистрираният капитал е намалял с повече от половината и повече от една четвърт от този капитал е бил загубен през предходните

2) С оглед избягване на припокриването на интервенциите между ОП „Конкурентоспособност" и Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г., подкрепа по настоящата процедура за подбор на проекти не могат да получават:

а) Микропредприятия по смисъла на чл. 3-4 от Закона за малките и средните предприятия, които имат седалище или клон със седалище на територията на община, посочена в Приложение № 2 към Наредба № 29/2008 г., издадена от министъра на земеделието и храните и са заявили за подпомагане дейности по проекта, които ще се осъществяват в община на територията на селските райони в Република България - Приложение № 2 към Наредба № 29/2008 г. (**Приложение Р**).

б) Микропредприятия - за преработка и/или маркетинг на горски продукти.

в) Предприятия, извършващи основната си икономическа дейност или кандидатстващи за финансиране на дейности, които съгласно КИД 2008 (**Приложение С** към Насоките за кандидатстване) попадат в Сектор С - код на икономическа дейност 10 „Производство на хранителни продукти" и код 11 „Производство на напитки":

- 10.1 „Производство и преработка на месо; производство на месни продукти, без готови ястия";
- 10.2. „Преработка и консервиране на риба и други водни животни, без готови ястия";
- 10.3 „Преработка и консервиране на плодове и зеленчуци, без готови ястия";
- 10.4. „Производство на растителни и животински масла и мазнини";
- 10.5. „Производство на мляко и млечни продукти";
- 10.6. „Производство на мелничарски продукти, нишесте и нишестени продукти";
- 10.81. „Производство на захар";
- 10.83. „Преработка на кафе и чай";
- 10.9. „Производство на готови храни за животни";
- 11.01. „Производство на спиртни напитки";
- 11.02. „Производство на вина от грозде";
- 11.03. „Производство на други ферментирали напитки";
- 11.04. „Производство на други недестилирани алкохолни напитки";
- 11.05. „Производство на пиво";
- 11.06. „Производство на малц".

дванадесет месеца; б) предприятието е търговец, с капитал притежаван от лица с неограничена отговорност,, чийто капитал, както е записан в баланса на предприятието, е намалял с повече от половината и повече от една четвърт от този капитал е бил загубен през предходните дванадесет месеца; в) отговаря на критериите по националното законодателство, за да бъде обект на процедури по обявяване в несъстоятелност. В случаите, когато кандидатът е микро, малко или средно предприятие, което е регистрирано от по-малко от три години, не се счита за предприятие в затруднение за този период, освен ако не отговаря на условията, определени в буква в).

2.2. Допустимост на проектите/дейностите

1) Продължителност: Продължителността на всеки проект не следва да надвишава **12 /дванадесет/ месеца**, считано от датата на влизане в сила на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

2) Проектите по настоящата процедура трябва да отговарят на следните общи условия за допустимост:

а) да се изпълняват на територията на Република България;

б) да включват задължително дейности по Елемент „Инвестиции";

в) да имат за свой основен предмет осъществяването на инвестиции, свързани с поне една от следните цели:

⇨ Стартиране от съществуващо предприятие на нова дейност в отрасъл, допустим по настоящата процедура, в допълнение към досегашната дейност;

⇨ Разширяване на дейността на съществуващо предприятие;

⇨ Диверсификация на продукцията на съществуващо предприятие чрез добавяне на нови допълнителни продукти;

⇨ Фундаментална промяна на цялостния производствен процес в съществуващо предприятие.

г) да не се предвижда реализацията им в партньорство с други предприятия/организации;

е) да бъдат съфинансирани от страна на кандидата.

ВАЖНО: Кандидатите нямат право да подават проектни предложения по процедурата за вече реализирани дейности или такива, в процес на изпълнение - финансирани от други източници с публичен характер.

3) Видове проекти/допустими дейности

Допустими по настоящата процедура са проекти, включващи дейности по следните 2 (два) допустими елемента:

По Елемент „Инвестиции" допустими са следните дейности:

⇨ Придобиване на оборудване, представляващо дълготраен материален актив (ДМА), пряко свързано с постигане на целите на проекта;

⇨ Придобиване на дълготрайни нематериални активи (ДНА), пряко свързани с постигане на целите на проекта.

По Елемент „Услуги" допустими са следните дейности:

⇨ Консултантски услуги за изготвяне на проектното предложение по настоящата процедура;

⇨ Визуализация на проекта;

⇨ Одит на проекта (допустима дейност само за проекти с размер на безвъзмездната финансова помощ над 750 000 евро (1 466 872,50 лв.)[18].

Недопустими по процедурата са следните видове дейности/проекти:

- дейности, чието изпълнение е стартирало преди влизането в сила на договора за безвъзмездна финансова помощ по настоящата процедура, с изключение на дейностите, свързани с предоставянето на консултантски услуги за изготвяне на проектното предложение по процедурата;
- дейности, изпълнени след крайния срок за изпълнение на дейностите по проекта, с изключение на дейностите, свързани с извършване на финансов одит;
- дейности, които вече са финансирани от други публични източници;
- закупуване на оборудване втора употреба;
- дейности за подобряване на функционалните характеристики на съществуващи сгради и производствени помещения чрез строително-монтажни работи (СМР);
- закупуване на оборудване/машини, патенти, лицензи, и др., които не са пряко свързани с постигане на целите на проекта;
- закупуване на общо компютърно оборудване и софтуер – за административни нужди на предприятието (вкл. софтуерни системи за управление – ERP, CRM и други системи и модули към тях.).
- закупуване и/или доставка на ресурси за производство, имащи характер на стоково-материални запаси (суровини, материали и/или полуобработени компоненти);
- участие в семинари, работни срещи, изложения;
- закупуване или наемане на транспортни средства[19] и съоръжения;

---

[18] В съответствие с чл. 207 от Делегиран регламент на Комисията (ЕО) № 1268/2012 относно правилата за прилагане на Регламент (ЕС,Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза.

[19] За целите на настоящата процедура, понятието **„транспортни средства"** включва следните дефиниции:
- *Съгласно Закона за движението по пътищата:*
1. "Пътно превозно средство" е съоръжение, придвижвано по пътя на колела и използвано за превозване на хора и/или товари. Към пътните превозни средства се приравняват трамваите и самоходните машини, **когато се придвижват по пътищата.**
2. "Моторно превозно средство" е пътно превозно средство, снабдено с двигател за придвижване, с изключение на релсовите превозни средства.
За целите на настоящата процедура не представляват транспортни средства машини и съоръжения, които се придвижват само на територията на предприятието или се използват за вътрешно технологичен транспорт, при условие, че не се придвижват по пътищата.
- *Съгласно Закона за гражданското въздухоплаване:*

ВАЖНО: Във връзка със спазването на принципа за недопускане под никаква форма на реализиране на печалба от безвъзмездните финансови средства всички приходи, генерирани по време на изпълнението на проекта, подлежат на възстановяване[20].

2.3. Допустимост на разходите

При предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по настоящата процедура ще бъдат взети под внимание само „допустимите разходи", детайлно описани по-долу. Бюджетът представлява предварителна оценка на очакваните разходи и трябва точно да отговаря на стойността, посочена в проекта. Бюджетът представлява, както предварителна оценка на очакваните разходи, така и максимален размер на допустимите разходи. Допустимите разходи трябва да се базират на реални единични цени, а не да бъдат посочвани като обща сума.

По време на оценката на проектните предложения е възможно да бъдат установени обстоятелства, които да налагат промяна в бюджета. Тези обстоятелства могат да наложат и изискването на допълнителни разяснения и информация от страна на Оценителната комисия до кандидата, както и намаляване на бюджета на проектното предложение.

Възможните изменения на бюджета **не могат** да доведат до увеличаване на сумата на исканата безвъзмездна помощ по настоящата процедура.

Условия за допустимост на разходите

За да бъдат допустими разходите по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, **трябва да отговарят на следните условия:**

---

1. "Въздухоплавателно средство" е всяко средство, което може да получи поддържане в атмосферата за сметка на реакцията на въздуха, освен реакцията на въздуха от земната повърхност.

- *Съгласно Закона за железопътния транспорт:*

1. „Влак" е подреден и скачен състав от вагони с един или повече локомотиви в работно състояние, снабден със сигнали и влакови документи. Локомотиви, мотрисни влакове, мотриси, моторни дрезини и други моторни возила, несваляеми от пътя, отправени на междугарие, се смятат за влакове.

- *Съгласно Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България:*

1. „Яхта" е кораб, използван за туризъм, спорт, спортен риболов или развлечение.

2. „Кораб" е всяко самоходно или несамоходно плавателно съоръжение от какъвто и да е тип, включително съдове на подводни криле, на въздушна възглавница, подводници, плаващи средства и неподвижни или плаващи платформи, предназначени за плаване по море и/или река, независимо от знамето, под което плава, и което се използва за извършване на една или няколко от следните дейности: превоз на товари, превоз на пътници и багажи; влачене на плавателни съоръжения; извършване на морски услуги и други помощни операции; риболов; експлоатация на други морски богатства, както и други дейности.

[20] Под „печалба" се разбира надвишението на доходите над разходите по съответния проект в момента на предявяване на искане за окончателно плащане по предоставената за проекта безвъзмездна помощ.
Допълнително, съгласно чл. 11, ал. 1 от ПМС № 236/27.09.2007 г. за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" 2007 - 2013 г. (обн. ДВ. бр.80/5.10.2007 г.): „(.....) под „приход" се разбират всички доходи от проекта през периода на неговото изпълнение, получени от продажби, ренти, услуги, събирания/такси, лихви върху предоставени аванси по сключени договори или други еквивалентни приходи".

1. Да са необходими за изпълнението на проекта и да отговарят на принципите за добро финансово управление - икономичност, ефикасност и ефективност на вложените средства.

Разход, който не е обоснован в Раздел II на Формуляра за кандидатстване **ще бъде премахнат от бюджета на проекта служебно от оценителната комисия.**

С оглед определяне на реалистичността на предвидените разходи за закупуване на активи, кандидатът следва да приложи към Формуляра за кандидатстване ***оферта и/или извлечение от каталог на производители/ доставчици и/или проучване в интернет*** за всяка отделна инвестиция в активи.

В случаите, когато кандидатът не е представил оферта и/или извлечение от каталог на производител/ доставчик и/или проучване в интернет за всяка отделна инвестиция в активи, **съответният разход ще бъде премахнат от бюджета на проекта служебно от оценителната комисия.**

Горепосочените документи са индикативни и служат за оценка на реалистичността на заложените в Бюджета на проектното предложение разходи за съответните активи. По тази причина, в раздел II, т. 5.1.2 от Формуляра за кандидатстване, кандидатите **следва да посочат САМО минимални технически и функционални характеристики на предвидените за закупуване дълготрайни материални и нематериални активи**, без да указват марки, модели и други конкретни технически спецификации, които насочват към определени производители, марки и модели.

Заложените разходи следва да съответстват на представените пазарни цени, като е допустимо увеличение до 10 % от стойността на представената оферта и/или извлечение от каталог на производител/ доставчик и/или проучване в интернет. При проверка на съответствието на цени в чуждестранна валута, за меродавен ще се счита фиксингът на БНБ към датата на обявяване на процедурата.

Оценката на допустимостта на разходите за дълготрайни материални и нематериални активи, посочени в Бюджета на проектните предложения ще бъде извършвана в съответствие с разпоредбите на Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО), т.е. съгласно стойностните прагове на същественост за дълготрайните материални и нематериални активи, определени в ЗКПО.

2. Всички разходи трябва да бъдат извършени **след датата на влизане в сила на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и до изтичане на срока за изпълнение на проекта,** с изключение на разходите за консултантски услуги за изготвяне на проектното предложение по процедурата и разходите за одит на проекта.

Разходите за консултантски услуги за изготвяне на проектното предложение трябва да бъдат извършени, т.е. за тях следва да са издадени фактури/сметки за изплатени суми преди датата на подаване на проекта и след датата на обявяване на настоящата процедура, като

плащането по тях трябва да бъде направено не по-късно от крайния срок, определен за представяне на финалния отчет за изпълнение на дейностите по проекта.

Разходите за одит на проекта трябва да са действително извършени и платени не по-късно от крайния срок за предаване на финалния отчет по проекта, като договорът с избрания изпълнител на услугата за одит на проекта следва да бъде сключен в рамките на срока на изпълнение на проекта съгласно сключения договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Разходооправдателните документи, свързани с изпълнението на допустими по проекта дейности, следва да бъдат издадени в периода на допустимост на разходите по процедурата, имайки предвид и двете изключения от този период. Плащанията могат да бъдат извършени и след края на проекта, но не по-късно от крайния срок, определен за представяне на финалния отчет за изпълнение на дейностите по проекта.

3. Да са действително платени (**т.е. да е платена цялата стойност на представените фактури или други първични счетоводни документи, включително стойността на Данък добавена стойност (ДДС)),** по банков път или в брой, не по-късно от датата на подаване на междинния/финалния отчет по проекта от страна на бенефициента. ***Разходи, подкрепени с протоколи за прихващане, не се считат за допустими.***

4. Да са отразени в счетоводната и данъчната документация на бенефициента/ изпълнителя.

5. Да могат да се установят и проверят, да бъдат подкрепени от оригинални разходо-оправдателни документи.

Бюджетът трябва да отразява допустимите разходи, които са свързани с изпълнението на проекта. По настоящата процедура са недопустими разходите за възстановим ДДС във връзка с изпълнението на проекта. Недопустимите разходи за възстановим ДДС няма да се считат за собствено съфинансиране от страна на бенефициента.

За да бъдат допустими извършените от бенефициента разходи за консултантски услуги по изготвяне на проектното предложение, бенефициентът задължително трябва да представи към първичните платежни документи три предложения с датата и подпис на подателя (съдържащи цена, характеристика/функционалност/описание, които не противоречат на заложените в договора за безвъзмездна финансова помощ) и обосновка (съдържаща аргументи за направения избор на изпълнител на базата на получените 3 предложения).

Изборът на изпълнител на консултантските услуги по изготвяне на проектното предложение следва да бъде проведен преди датата на подаване на проектното предложение по процедурата и след датата на обявяване на настоящата процедура за подбор на проекти. Дейностите за консултантски услуги трябва да бъдат извършени в периода след обявяване на настоящата процедура до подаване на проектното предложение.

Извършените разходи за консултантски услуги за изготвяне на проектното предложение по настоящата процедура ще бъдат възстановени само ако с кандидата бъде сключен договор за безвъзмездна помощ, при условие, че същите отговарят на останалите изисквания, посочени в настоящите Насоки за кандидатстване.

2.3.1. Допустими разходи

2.3.1.1 Общи допустими разходи

Допустимите разходи не трябва да противоречат на правилата, описани в Регламент (ЕО) №1080/2006 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1783/1999, Регламент (ЕО) №1083/2006 на Съвета относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999, Постановление № 62 от 21.03.2007г. на МС за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007 – 2013 г. и на Постановление № 236 от 27.09.2007 г. на МС за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" 2007 – 2013 г.

2.3.1.2 Специфични допустими разходи по процедурата

Специфични допустими разходи по Елемент „Инвестиции":

⇨ Разходи за придобиване на оборудване, представляващо дълготраен материален актив (ДМА), пряко свързано с постигане на целите на проекта[21];

⇨ Разходи за придобиване на дълготрайни нематериални активи (ДНА), пряко свързани с постигане на целите на проекта.

Дълготрайните материални и нематериални активи, придобити със средства по проекта, следва да се използват изключително в предприятието-получател на помощта, да се разглеждат като амортизируеми активи, да са закупени от трети лица при пазарни условия, да бъдат включени в активите на бенефициента и да останат в предприятието и региона-получател на регионалната помощ за срок от минимум 3 (три) години след приключване на проекта.

Допустимо е и придобиването на посочените активи чрез договор за **краткосрочен финансов лизинг**, при който бенефициентът се явява лизингополучател съгласно условията, посочени в чл. 10, ал. 3 от ПМС № 236/27.09.2007 г. за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма „Развитие на

[21] Разходите за доставка, монтиране и първоначално изпитване на оборудването, следва да бъдат включени в общата стойност на дълготрайните материални активи, посочени в бюджета на проектното предложение.

конкурентоспособността на българската икономика" 2007 – 2013 г. Лизинговият период следва да е в рамките на изпълнението на проекта. Бенефициентът може да придобие собствеността върху даден актив или чрез договор за финансов лизинг или чрез договор за покупка.

Специфични допустими разходи по Елемент „Услуги":

⇨ Разходи за консултантски услуги за изготвяне на проектното предложение по настоящата процедура - не повече от **10 000 лева;**

⇨ Разходи за визуализация на проекта (до 2 бр. стикери към оборудване и до 2 бр. обозначителни табели) - не повече от **2 000 лева;**

⇨ Разходи за одит на проекта (допустим разход само за проекти с размер на безвъзмездната финансова помощ над 750 000 евро/1 466 872,50 лв.[22]) - не повече от **5 000 лева.**

Допустими са разходите за визуализация и публичност съгласно чл. 6 от Общите условия към финансираните по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" 2007-2013 договори за безвъзмездна финансова помощ (**Приложение И** към Насоките за кандидатстване).

Разходите за одит на проекта са допустими във връзка с ангажиментите на бенефициента, посочени в чл. 13.6 от Общите условия към финансираните по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" 2007-2013 договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, съгласно които доклад за външен одит на счетоводната документация по проекта, извършен от регистриран одитор следва да бъде приложен към искането за окончателно плащане по проекта. Одиторът проверява дали декларираните от бенефициента разходи са действително извършени и платени, точни и допустими в съответствие с договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Допустимият максимален размер на безвъзмездната финансова помощ по Елемент „Услуги" следва да отговаря на правилата за минимална помощ, определени в Регламент No 1998/2006. Общият размер на безвъзмездната финансова помощ, предоставена на всяко едно предприятие във връзка с процедури или индивидуални помощи, обявени в режим „de minimis" (минимална помощ), не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро (391 166 лева) за период от 3 последователни финансови години. Общият размер на минималната помощ, предоставена на всяко едно предприятие, осъществяващо дейност в

[22] В съответствие с чл. 207 от Делегиран регламент на Комисията (ЕО) № 1268/2012 относно правилата за прилагане на Регламент (ЕС,Евратом) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза.

отрасъл „шосеен транспорт"[23], не може да надхвърля левовата равностойност на 100 000 евро (195 583 лева) за период от 3 последователни финансови години.

2.3.2. Недопустими разходи

Специфични недопустими разходи по процедурата

В допълнение към общите недопустими разходи съгласно приложимото законодателство, по настоящата процедура за безвъзмездна помощ за недопустими се считат и следните разходи:

- разходи за оборудване втора употреба;
- разходи за подобряване на функционалните характеристики на съществуващи сгради и производствени помещения чрез строително-монтажни работи (СМР);
- разходи за закупуване на оборудване/машини, патенти, лицензи, и др., които не са пряко свързани с постигане на целите на проекта;
- разходи за закупуване на общо компютърно оборудване и софтуер за административни нужди на предприятието;
- разходи за участие в семинари, работни срещи, изложения;
- разходи за реклама на новите технологии, процеси, продукти/услуги – публикуване на обяви в периодични издания, изработка и излъчване на рекламни спотове (радио и телевизионни), изработване на рекламни материали.
- разходи за застраховки на закупеното оборудване;
- разходи за банкови такси и комисионни;
- непредвидени разходи;
- непреки разходи (административни разходи, режийни и др.);
- разходи за закупуване на земя и сгради;
- разходи за закупуване или наемане на транспортни средства и съоръжения съгласно дефиницията в т. 2.2.;
- разходи за одит на проекта за проекти с размер на безвъзмездната финансова помощ под 750 000 евро/1 466 872,50 лв.
- принос в натура;
- загуби от обмяна на валута;
- разходи за данъци, включително възстановим ДДС;
- разходи за материали, резервни части и консумативи за производството;

[23] Отрасъл „шосеен транспорт включва предприятията, класифицирани в позициите със следните тризначни кодове: 49.3 „Друг пътнически сухопътен транспорт и 49.4 „Товарен автомобилен транспорт и услуги по преместване от КИД 2008 – Приложение С към Насоките за кандидатстване.

- разходи за човешки ресурси (включително за персонал, назначен за изпълнение на проекта);
- разходи за командировки на персонала на бенефициента;
- разходи за дейности по проекти, чието изпълнение е стартирало преди подписването на договора за безвъзмездна финансова помощ, с изключение на разходите за дейности, свързани с предоставянето на консултантски услуги по изготвяне на проектното предложение по процедурата;
- всички разходи, които не попадат в обхвата на допустимите дейности по настоящата процедура.

2.4. Допустимост на изпълнителите от страна на бенефициента и правило за произход

В процеса на изпълнение на проектите бенефициентите могат да възлагат на изпълнители (подизпълнители) извършването на определени дейности по проекта. Изпълнителите не са партньори по изпълнението на проекта и се избират в съответствие с **реда за определяне на изпълнител от страна на бенефициенти на договорена безвъзмездна финансова помощ от Структурните фондове**. В случаите, когато бенефициентът е възложител по смисъла на ЗОП, при избор на изпълнител/и същият задължително прилага разпоредбите на ЗОП и актовете по прилагането му, както и указанията, заложени в Оперативното ръководство за изпълнение на договори за безвъзмездна помощ по настоящата процедура. В случаите, когато бенефициентът не е възложител по смисъла на ЗОП, при избор на изпълнител/и, бенефициентът задължително прилага разпоредбите на Постановление № 118 на МС от 20.05.2014 г. за условията и реда за определяне на изпълнител от страна на бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския фонд за морско дело и рибарство, Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм, както и указанията, заложени в Оперативното ръководство за изпълнение на договори за безвъзмездна помощ по настоящата процедура.

При подаване на междинен/финален отчет за изпълнението на проекта, Договарящият орган ще извършва задължителен последващ контрол и проверка за спазване на правилата за избор на изпълнители, като в случай че бъдат констатирани несъответствия, разходите за съответните дейности няма да бъдат признати.

В процеса на изпълнение на сключените договори за безвъзмездна финансова помощ, Управляващият орган ще осъществява предварителен контрол за спазване на правилата за избор на изпълнители от страна на бенефициента съгласно приложимото законодателство единствено в случаите, в които бенефициентът изрично е изявил желание за това.

При подготовката на проектните предложения кандидатите следва да съобразят необходимостта от прилагане на процедури за избор на изпълнител и съответно да посочат това като част от предвидените за изпълнение дейности и да го отразят във времевия график за изпълнение на проекта (раздел II, т. 6 от Формуляра за кандидатстване).

По настоящата процедура за безвъзмездна помощ **няма** ограничения относно произхода на придобиваните активи.

3. НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПРОЦЕДУРА

3.1. Документи за кандидатстване

Проектните предложения по настоящата процедура за подбор на проекти трябва да бъдат представени като се използва Формуляра за кандидатстване, приложен към настоящите Насоки (**Приложение А**), Бюджета на проекта (**Приложение Б**), както и всички придружителни документи, изискуеми по процедурата и описани по-долу. Следва да се има предвид, че Формулярът за кандидатстване представлява и заявление за помощ по смисъла на разпоредбите на чл. 8, параграф 2 на Регламент на Комисията (ЕО) No 800/2008.

Всички документи се представят на български език без корекции. Документ, чийто оригинал е на чужд език, се представя и в превод на български език, заверен от кандидата (с подпис, печат и думите „Вярно с оригинала").

Моля обърнете внимание, че само Формулярът за кандидатстване, Бюджетът, както и изискуемите придружителни документи ще бъдат оценявани. Затова, изключително важно е тези документи да съдържат **ЦЯЛАТА необходима информация.**

Формуляри за кандидатстване, попълнени на ръка, няма да бъдат разглеждани.

ВАЖНО: Бюджетът трябва да бъде представен във формат Excel, на български език в съответствие с образеца, приложен към настоящите Насоки за кандидатстване, с попълнени 2 работни листа: „Общи допустими разходи" и „Източници на финансиране". Бюджетът трябва да бъде приложен на хартиен и електронен носител. При съставянето на бюджета следва да се има предвид, че той ще бъде разходван като се спазват правилата на приложимото национално законодателство, както следва:

- Бенефициентите, които не се явяват възложители по чл. 7 и чл. 14а, ал. 3 и 4 от Закона за обществените поръчки прилагат Постановление № 118 на МС от 20.05.2014 г. за условията и реда за определяне на изпълнител от страна на бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския фонд за морско дело и рибарство, Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм;

- Закон за обществените поръчки и актовете по неговото прилагане.

Кандидатите следва да съобразят, че съгласно посоченото национално законодателство, редът за провеждане на процедурите за определяне на изпълнител/и се определя въз основа

на стойността и предмета на услугата или доставката, независимо в кой раздел или перо на бюджета са предвидени съответните разходи. Не се допуска разделяне на предмета на услугата или доставката с цел заобикаляне прилагането на посочените нормативни актове.

Кандидатът носи цялата отговорност за верността на финансовата информация, представена в бюджета.

При оценката на проектното предложение за валиден се счита **САМО бюджет, приложен на хартиен носител.**

3.1.1. Списък на документите за кандидатстване

Кандидатите по процедурата за безвъзмездна финансова помощ следва да представят:

1) Основни документи:

а) Формуляр за кандидатстване – **Приложение А** към Насоките за кандидатстване;

в) Бюджет на проекта – **Приложение Б** към Насоките за кандидатстване (включва 2 работни листа: „Общи допустими разходи" и „Източници на финансиране");

Основните документи – Формуляр за кандидатстване и Бюджет **следва да бъдат представени на хартиен и на електронен носител.**

ВАЖНО: Моля имайте предвид, че в Раздел III от Формуляра за кандидатстване кандидатите следва да попълнят Декларация, че кандидатът е запознат с условията за кандидатстване, че не е предприятие в затруднение и за нефинансиране от други източници и негенериране на приходи от проекта.

Декларацията е неразделна част от Формуляра за кандидатстване и се попълва и подписва от официалния/те представител/и на кандидата. В случаите, когато кандидатът се представлява заедно от няколко физически лица, се попълват данните и Декларацията се подписва на всяка страница от всички тях.

При подаване на проектното предложение Декларацията следва да бъде с дата след обявяване на процедурата и предхождаща или съответстваща на датата на подаване на проектното предложение по настоящата процедура.

2) Придружителни документи:

а) Декларация по чл. 7, ал. 7, т. 1 от на ПМС № 121/31.05.2007 (**Приложение В**) към Насоките за кандидатстване, попълнена и подписана от всички лица, оправомощени да представляват кандидата (независимо от това дали заедно и/или поотделно, и/или по друг начин) – **оригинал**;

б) Декларация за държавни/минимални помощи – попълнена по образец (**Приложение Г**) – **оригинал**;

в) Декларация за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия – попълнена по образец (**Приложение Д**) – **оригинал**;

ВАЖНО: Официалният/те представител/и на кандидата **няма/т право да упълномощава/т други лица да подписват и подават посочените декларации**, тъй като с тях се декларират данни, които декларатора декларира в лично качество или данни за представляваното от него юридическо лице, като за верността им се носи наказателна отговорност, която също е лична.

При подаване на проектното предложение посочените декларации следва да бъдат с дата след обявяване на процедурата и предхождаща или съответстваща на датата на подаване на проектното предложение по настоящата процедура.

Декларациите по т. б) и в) се попълват и подписват от лице с право да представлява кандидата. В случаите, когато кандидидатът се представлява заедно от няколко физически лица, се попълват данните и деклрациите се подписват от всяко от тях.

д) Удостоверение от Националния статистически институт (НСИ) относно кода на основната икономическа дейност на кандидата (издадено до 6 месеца преди датата на кандидатстване) **– копие, заверено от кандидата.**

е) Оферта и/или извлечение от каталог на производител/ доставчик и/или проучване в интернет[24] за всяка отделна инвестиция в активи – ДМА и ДНА с предложена цена от производителя/доставчика (незадължителен документ, необходим за техническа и финансова оценка на проектното предложение) – **копие, заверено от кандидата.**

ВАЖНО: Документите по буква „е" трябва да съдържат информация за: наименование на оферента; технически и функционални характеристики на оборудването изпълняващи посочените в т. 5.1.2 на Раздел II на Формуляра за кандидатстване минимални технически и функционални характеристики, цена на оборудването и вид на валутата.

В случай че кандидатът представя оферта, от нея следва да е видно лицето, което я е издало от името на оферента, като напр. подпис, електронен подпис или **заверено от кандидата копие** на разпечатка на електронно съобщение, с което е получена.

В случай че кандидатът представя проучвания в интернет, кандидатът следва да приложи разпечатка на съответната интернет страница на производителя/доставчика като **копие, заверено от кандидата.**

ж) Отчет за приходите и разходите и Счетоводен баланс за 2010 г., 2011 г. и 2012 г.[25] (индивидуален) - **копие, заверено от кандидата**. В случай че посочените документи са

[24] В случай че документите са представени на чужд език, то те задължително следва да бъдат придружени от превод на български език, заверен от кандидата с подпис, печат и думите „Вярно с оригинала" на всяка страница.

[25] Съгласно чл. 32, ал. 3 от Закона за счетоводството „Годишните финансови отчети на едноличните търговци, които не

оповестени в Търговския регистър към датата на кандидатстване, това обстоятелство ще се проверява по служебен път съгласно чл. 23, ал. 4 от Закона за търговския регистър.

з) Справка за приходите и разходите по видове и икономически дейности[26] за 2012 г. (незадължителен документ, необходим за техническа и финансова оценка на проектното предложение) - **копие, заверено от кандидата.** В случай че посочените документи са оповестени в Търговския регистър към датата на кандидатстване, това обстоятелство ще се проверява по служебен път съгласно чл. 23, ал. 4 от Закона за търговския регистър.

и) Отчет за заетите лица, средствата за работна заплата и други разходи за труд[27] за 2010 г., 2011 г. и 2012 г. (незадължителен документ, необходим за техническа и финансова оценка на проектното предложение) - **копие, заверено от кандидата**. В случай че посочените документи са оповестени в Търговския регистър към датата на кандидатстване, това обстоятелство ще се проверява по служебен път съгласно чл. 23, ал. 4 от Закона за търговския регистър.

й) В случаите когато кандидатът е заявил въведен международно признат стандарт/система за управление в предприятието (съгласно Раздел I, т. 3.2. от Формуляра за кандидатстване) – валиден сертификат за въведена/и система/и за управление и/или постигнато съответствие на продукт/и с европейски/международни стандарти, и/или валиден документ, удостоверяващ въведена/и добра/и производствена/и практика/и, и/или валиден лиценз/протокол/ръководство за функциониране на софтуерната система от съответния доставчик/производител/ договор с доставчика на тази софтуерна система (незадължителен документ, необходим за техническа и финансова оценка на проектното предложение) – **копие(я), заверено(и) от кандидата.**

ВАЖНО: В случаите когато даден документ е посочен като незадължителен документ, необходим за техническа и финансова оценка на проектното предложение и след изискване този документ не е представен от кандидата или е представен във форма, неотговаряща на изискванията, проектното предложение няма да бъде отхвърлено на етап „Административно съответствие и допустимост". В тези случаи на етап „Техническа и финансова оценка" кандидатът няма да получи точки по съответния показател за оценка или съответният разход ще бъде премахнат от бюджета служебно от оценителната комисия.

подлежат на задължителен независим финансов одит и на които размерът на нетните приходи от продажби за текущата година не надхвърля 100 000 лв., могат да се състоят само от отчет за приходите и разходите".

[26] Посоченият документ е част от Годишния отчет за дейността на кандидата. Съгласно чл. 92, ал.3, чл.219, ал.4, чл.252, ал.2, чл.259, ал.3 от ЗКПО и чл.51 от ЗДДФЛ, юридическите и физическите лица заедно с годишната данъчна декларация подават и Годишен отчет за дейността (в сила от 01.01.2010 г.). В случая на нефинансови предприятия, съставящи баланс, посочената справка е част от Формуляра на НСИ за ОПР (№ 5) за 2012 г.

[27] Посоченят документ е част от Годишния отчет за дейността на кандидата. Съгласно чл. 92, ал.3, чл.219, ал.4, чл.252, ал.2, чл.259, ал.3 от ЗКПО и чл.51 от ЗДДФЛ, юридическите и физическите лица заедно с годишната данъчна декларация подават и Годишен отчет за дейността (в сила от 01.01.2010 г.). В случая на нефинансови предприятия, съставящи баланс, посочената справка е под № 15 във Формуляра на НСИ и НАП за 2012 г., 2011 г. и 2010 г.

Кандидатите следва да се уверят, че всички документи са представени в изискуемата форма (всички декларации са попълнени по образец, датирани са и са подписани толкова от страниците – колкото се изисква съгласно образеца).

В случаите, в които от Настоящите насоки на етап кандидатстване, оценка или договаряне се изисква даден документ да бъде представен като копие, заверено от кандидата – условието е изпълнено, когато на всяка страница са поставени подпис, печат и думите „Вярно с оригинала").

В случай че изискуемата форма на придружителните документи е „копие, заверено от кандидата", но същите са представени в оригинал или нотариално заверено копие, то това се счита за допустимо.

В случай че кандидатът не е представил някой от посочените ***придружителни документи*** или ги е представил, но не са в изискуемата форма, същите могат да бъдат изискани допълнително от Оценителната комисия като за целта ще бъде предоставян срок от 5 (пет) работни дни от датата на получаване на искането за предоставяне на допълнителни разяснения/документи, като денят на получаване на искането не се брои. В случай че кандидат е предоставил вече изискан/и документ/и, но същите не съответстват на горепосочените изисквания, същите могат да бъдат изискани повторно от Оценителната комисия, като следва да бъдат представени в срок от 3 работни дни, считано от датата на получаване на искането.

Оценителната комисия може по всяко време да проверява декларираните от кандидатите данни, както и да изисква разяснения относно документите, представени съгласно т. 3.1.1. от Насоките за кандидатстване.

Представената информация и документи в никакъв случай и при никакви обстоятелства не трябва да променят първоначалните условия на представените проектни предложения. Всяка информация, предоставена извън официално изисканата от Оценителната комисия няма да бъде вземана под внимание.

Исканията за представяне на допълнителни документи и разяснения ще се изпращат по факс, по куриер с обратна разписка и/или по електронна поща с потвърждение за получаване, в зависимост от избрания метод за осъществяване на комуникация. В случаите, когато е избрана опцията куриер, в обратната разписка се вписват трите имена на получаващото лице, длъжността, която то заема в предприятието на кандидата, както и подпис на получателя на искането. В случаите, когато е избрана опцията електронна поща, денят на изпращане на искането се счита за ден на неговото получаване, независимо дали или кога е получено потвърждение. Договарящият орган не носи отговорност в случаите, когато получената и доставена кореспонденция на посочения в проектното предложение

адрес не бъде предадена на законно представляващия/те кандидата лице/а от разписалото се като получател в обратната разписка лице.

Допълнително изисканите документи трябва да бъдат получени в запечатан плик с препоръчана поща, по куриер или да бъдат доставени на ръка **на указания в писменото искане адрес на Договарящия орган**. В случай че документите се изпращат с препоръчано писмо или по куриер, копие от товарителницата следва да бъде изпратено на указания в писменото искане факс или електронен адрес в деня на изпращане на документите, като за валидна се счита датата на издаване на товарителницата.

В случай на непредставяне на изискан документ след изискването му, или след повторното му изискване или представянето му, но не в изискуемата форма, или представянето му, но след изтичане на съответния определен срок, респективно представянето на товарителницата, издадена след изтичане на определения срок, проектното предложение може да бъде отхвърлено само и единствено на това основание.

В случай че липсва оригинал на Формуляра за кандидатстване – **Приложение А**, същият не може да бъде допълнително изискван от кандидатите, с изкл. на Декларацията по Раздел III от **Приложение А**.

В случай че кандидатът не е представил работен лист 1 „Общо допустими разходи" от бюджета на хартиен носител или не го е представил съгласно изисквания формат и/или не е изготвен в лева, същият може да бъде изискан от Оценителната комисия, когато е представен на електронен носител съгласно изисквания формат.

В случай че кандидатът не е представил работен лист 2 от бюджета на хартиен носител или не го е представил съгласно изисквания формат и/или не е изготвен в лева, същият може да бъде изискан от Оценителната комисия.

ВАЖНО! При деклариране на неверни данни от страна на кандидатите ще бъдат уведомявани органите на прокуратурата.

3.2. Къде и как се изпращат проектните предложения

Проектните предложения, които се подават на хартиен носител, трябва да бъдат получени в запечатан плик с препоръчана поща, по куриер или да бъдат доставени на ръка на адресите на регионалните сектори на Управляващия орган (**Приложение Т**).

Проектни предложения, представени по друг начин (напр. по факс или ел.поща), няма да бъдат разглеждани.

Всички документи следва да бъдат представени **в 1 оригинал и 1 копие.**[28] Проектното предложение трябва да бъде напечатано, а не попълнено на ръка. Придружителните документи следва да бъдат подредени в последователността, указана в приложения Списък за проверка в края на Формуляра за кандидатстване. Формулярът за кандидатстване, и Бюджетът трябва да бъдат представени и на електронен носител. Електронното копие трябва да бъде попълнено във формат Word/Excel, а не сканирано. Електронният и хартиеният носител на формуляра за кандидатстване и бюджета трябва да бъдат изцяло идентични.

Основните документи (Формуляр за кандидатстване – **Приложение А**, Бюджет – **Приложение Б**, който включва 2 работни листа: „Общи допустими разходи" и „Източници на финансиране"), **трябва да бъдат представени като отделни електронни файлове.**

Върху външния плик трябва да бъде отбелязан следният текст:

- Име, БУЛСТАТ/ЕИК, адрес, телефон, факс и електронна поща на кандидата;
- Наименование на проектното предложение;
- „За участие в процедура за подбор на проекти BG161PO003-2.1.14 „Технологична модернизация в малки и средни предприятия" по ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" 2007-2013 г.;
- Означението: „Да не се отваря преди началото на сесията по отваряне на проектните предложения по процедурата".

Кандидатите трябва да се уверят, че проектните предложения са напълно окомплектовани и отговарят на изискванията, посочени в настоящите Насоки за кандидатстване.

Ако проектното предложение е подадено на ръка, служителят издава разписка за получаването му. За проектните предложения, получени по поща или куриер, се изпраща уведомление по факса или на адреса, посочени от кандидата, като при изготвянето й изрично се посочва, че проектното предложение е получено по пощата или по куриер и се вписва номерът в ИСУН

При подаване на проектното предложение на ръка, лицето-приносител на проекта, може по своя преценка да заяви извършването на предварителна проверка за окомплектованост на проектното предложение. Предварителната проверка се извършва от служителя, отговорен за приемането на проекта, като тя представлява проверка за наличието на документите, изброени в т. 3.1.1. „Списък на документите за кандидатстване" от настоящите Насоки, броя на приложените оригинали и копия, наличието на електронно копие и спазването на изискуемата форма за представяне на документите.

[28] В случай че не е представено копие или електронен носител на Формуляра за кандидатстване или Бюджета, същите се изискат от Оценителната комисия.

Кандидатите следва да имат предвид, че предварителната проверка не включва проверка относно съдържанието на изискуемите документи и не обвързва Оценителната комисия при извършване на оценката за административно съответствие и допустимостта на проектното предложение. Кандидатите имат право да заявяват извършването на предварителна проверка за окомплектованост неколкократно, но най-късно до 5 /пет/ календарни дни преди изтичане на крайния срок за подаване на проектни предложения. Когато е поискана предварителна проверка, проектното предложение се представя в незапечатан плик. В случай, че при предварителната проверка се установи липсата на изискуем документ или наличието на документ, подаден във форма, различна от изискуемата, лицето-приносител на проектното предложение, може да подаде проекта след като го комплектова с всички изискуеми документи.

За предварителната проверка се съставя контролен лист съгласно **Приложение Ж,** който се изготвя в два еднообразни екземпляра. Единият екземпляр от контролния лист се предоставя на лицето - приносител на проектното предложение, а другият екземпляр остава за Договарящия орган. На двата екземпляра на контролния лист се поставя дата, име и подпис на длъжностното лице, извършило проверката и на лицето - приносител на проектното предложение. Когато след извършване на предварителната проверка лицето - приносител желае да подаде проектното предложение, в плика се поставя попълнения контролен лист за извършената проверка и пликът се запечатва.

В случай на подаване на проектното предложение на ръка, лицето-приносител на проекта има право по своя преценка да заяви собственоръчно номериране на страниците на оригинала и копията на проектното предложение. В този случай, лицето-приносител на проектното предложение под контрола на служителя, отговорен за приемането на проекта собственоръчно номерира и подписва всяка страница на проектното предложение.

3.3. Краен срок за подаване на проектни предложения

Настоящата процедура за подбор на проекти се обявява като открита процедура за конкурентен подбор на проекти, **с определен срок за кандидатстване** съгласно чл. 12, ал. 7, т. 1 от ПМС № 121/31.05.2007 г.

Крайният срок за набиране на проектни предложения по процедурата е 27 декември 2013 г.

Кандидатите, които предпочитат да подадат на ръка проектното си предложение следва да имат предвид, че могат да го направят най-късно до 27 декември 2013 г., 17:30 ч.

При подаване на проектното предложение с препоръчана поща или по куриер, за дата на подаване се счита датата на издаване на товарителницата. В този случай, копие от товарителницата следва да бъде изпратено на следния електронен адрес: sme6@mee.government.bg в деня на изпращане на документите.

3.4. Предоставяне на допълнителна информация

Допълнителни въпроси могат да се задават само по електронна поща или по факс на посочените по-долу адреси, като ясно се посочва наименованието на процедурата за подбор на проекти:

Адрес за електронна поща: sme6@mee.government.bg

Факс: (02) 9329 299.

Кандидатите могат да задават въпроси и да искат допълнителни разяснения във връзка с настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ до 21 дни преди крайния срок за получаване на проектни предложения по процедурата.

Отговорите на въпросите на кандидатите ще бъдат публикувани на интернет страницата на Договарящия орган - www.opcompetitiveness.bg в срок до 5 работни дни, считано от датата на тяхното получаване, но не по-късно от 11 календарни дни преди определения краен срок за набиране на проектни предложения по процедурата.

Публикуваните на интернет страницата на Договарящия орган отговори на въпроси задължително се вземат под внимание от страна на Оценителната комисия по процедурата при оценката на проектните предложения и от екипа по договаряне при проверката за документална допустимост.

Не могат да се дават отговори, които съдържат становище относно съответствието на проект и/или кандидат с условията за кандидатстване. Няма да бъдат предоставяни отговори на въпроси, зададени по телефона. Няма да бъдат изпращани индивидуални отговори на зададени от кандидатите по процедурата въпроси.

ВАЖНО: Публикуваните на интернет страницата на Договарящия орган - www.opcompetitiveness.bg отговори на въпроси не могат да изменят условията, посочени в настоящите Насоки за кандидатстване.

4. ПРОЦЕДУРА ЗА ПОДБОР НА ПРОЕКТИ

4.1. Оценяване и класиране на проектните предложения

Оценката и класирането на проектните предложения по настоящата процедура се извършва от Оценителна комисия, определена с акт на Ръководителя на Договарящия орган. Всички проектни предложения, подадени в срок, се оценяват в съответствие с Критериите и методологията за оценка на проектните предложения по процедурата - **Приложение Е** към Насоките за кандидатстване. Не се допуска въвеждането на допълнителни критерии за оценка или изменение на критериите по време на провеждането на процедурата по оценка на постъпилите проектни предложения. Оценката на проектните предложения включва:

Етап 1: Оценка на административното съответствие и допустимостта;

Етап 2: Техническа и финансова оценка.

4.1.1. Оценка на административното съответствие и допустимостта

В процеса на оценка на административното съответствие и допустимостта на проектните предложения по процедурата, ще бъде проверявано дали:

- Проектното предложение се отнася за обявената процедура за подбор на проекти;
- Формулярът за кандидатстване отговаря на всички формални изисквания и на образеца, публикуван с настоящите Насоки за кандидатстване;
- Налице са всички основни и придружителни документи като последните са представени и попълнени съгласно изискванията, посочени в т. 3.1.1 от настоящите Насоки за кандидатстване;
- въз основа на Формуляра за кандидатстване и представените придружителни документи е налице съответствие на кандидатите и проектните дейности с критериите за допустимост, посочени в т. 2 от Насоките за кандидатстване.

Само проектни предложения, преминали успешно оценка на административното съответствие и допустимостта, подлежат на по-нататъшно разглеждане и оценка.

След приключване на оценката на административното съответствие и допустимостта, на интернет страницата на Договарящия орган (www.opcompetitiveness.bg) се публикува списък с предложените за отхвърляне на този етап от оценката проектни предложения с посочени основанията за това. Кандидатите, чиито проектни предложения са предложени за отхвърляне могат да подадат писмени възражения срещу недопускането им до по-нататъшна оценка пред Ръководителя на Договарящия орган в срок до 5 (пет) работни дни от деня следващ датата на публикуване на информацията за отхвърляне на проекта на посочената интернет страница.

4.1.2. Техническа и финансова оценка

Техническата и финансова оценка се извършва само за проектните предложения, които са преминали успешно оценка на административното съответствие и допустимостта.

Критериите за техническа и финансова оценка на проектните предложения са обособени в раздели и подраздели, както е указано в Таблицата с критериите за техническа и финансова оценка, по-долу. Критериите за техническа и финансова оценка на проектните предложения по процедурата са подробно указани в **Приложение Е** към Насоките за кандидатстване – Критерии и методология за оценка на проектните предложения.

Критериии	Макс. брой точки
I. Конкурентоспособност на предприятието преди изпълнението на проекта	**30**
1. Пазарни позиции на предприятието	**/12**
1.1. Пазарна структура през последната година	8
1.2. Нетни приходи от продажби преди изпълнението на проекта (2010, 2011 и 2012 г.)	4
2. Производителност преди изпълнението на проекта (2010, 2011 и 2012 г.)	**4**
3. Ефективност на използваните ресурси	**/8**
3.1. Коефициент на възвращаемост на капитала	4
3.2. Коефициент на възвращаемост на активите	4
4. Опит на предприятието в инвестиционни проекти и управление	**/6**
4.1. Инвестиционна дейност на кандидата през последните три години (2011-2013 г.)	3
4.2. Внедрени стандарти и системи за управление на предприятието	3
II. Степен на нарастване на конкурентоспособността на кандидата като ефект от изпълнението на проекта	**19**
1. Намаляване на себестойността на продукцията/ производствените разходи	**4**
2. Подобряване на качеството на съществуващата продукция/услуги	**2**
3. Въвеждане на нови продукти/услуги	**3**
4. Подобряване на пазарните позиции	**6**
5. Увеличаване на производствения капацитет и приходите от продажби	**4**
III. Съответствие на проекта с целите на процедурата и стратегията за развитие на предприятието	**4**
1. Съответствие на проекта с целите на процедурата	**2**
2. Съответствие на целите на проекта със стратегията за развитие и целите на предприятието	**2**
IV. Съответствие на проекта с приоритетните подсектори на настоящата процедура	**5**
V. Реалистичност на дейностите, времевата рамка и устойчивост на резултатите	**9**

1. Реалистичност на дейностите по проекта от гледна точка постигане на заложените резултати	**3**	
2. Реалистичност на плана за действие на проекта	**2**	
3. Устойчивост на резултатите по проекта	**4**	
VI. Съответствие с хоризонталните политики на ЕС (вкл. пряко/непряко положително въздействие върху околната среда, равни възможности, социално включване, заетост)	**5**	
VII. Финансови ресурси и бюджет на проекта	**28**	
1. Икономическа и финансова стабилност на кандидата	**/16**	
1.1. Ръст на печалбата преди лихви, данъци и амортизации (EBITDA) преди изпълнението на проекта	4	
1.2. Коефициент на задлъжнялост на предприятието преди изпълнението на проекта	6	
1.3. Коефициент на ефективност на разходите	6	
2. Реалистичност на предвидените разходи	**/12**	
2.1. Съпоставимост между средната стойност на EBITDA за 2010, 2011 и 2012 г. на кандидата и стойността на общите допустими разходи по проекта	6	
2.2. Коректност при съставяне на бюджета	6	
Максимален брой точки:	***100***	
VIII. Финансови ограничения и интензитет на помощта		
Интензитетът на безвъзмездната финансова помощ и максималният размер на безвъзмездната финансова помощ не надвишават максимално допустимите стойности съгласно настоящите Насоки за кандидатстване.	**Да** ☐	**Не** ☐
Разходите, за които са предвидени максимални размери и/или процентно съотношение не надвишават максимално допустимите стойности съгласно настоящите Насоки за кандидатстване.	**Да** ☐	**Не** ☐

Проектните предложения, получили минимум 55 точки на етап „Техническа и финансова оценка", се класират в низходящ ред съобразно получената оценка и декларираната от кандидата категория на предприятието, като за финансиране се предлагат всички или част от проектите по реда на класирането до покриване на размера на бюджета за съответната категория МСП.

За проектни предложения, които са получили еднакъв средноаритметичен брой точки на етап „Техническа и финансова оценка", ще бъдат прилагани допълнителни критерии, на базата, на които ще се извърши класирането им. Определеният за първи допълнителен критерий за класиране на проектни предложения по процедурата е раздел „Финансови ресурси и бюджет на проекта", определеният за втори допълнителен критерий за класиране на проектни предложения по процедурата е раздел „Конкурентоспособност на предприятието преди изпълнението на проекта", а определеният за трети допълнителен критерий е раздел „Степен на нарастване на конкурентоспособността на кандидата като ефект от изпълнението на

проекта". Вторият и третият критерий ще бъдат прилагани, в случай че след прилагането на първия/втория допълнителен критерий, проектните предложения отново имат равен брой точки.

В случай че в процеса на техническа и финансова оценка проектното предложение получи „0" точки при оценката по показател „Реалистичност на дейностите по проекта от гледна точка постигане на заложените резултати" или по показател „Коректност при съставяне на бюджета", предложението ще бъде отхвърлено като несъответстващо на изискванията за качество на проектите по настоящата процедура.

Следва да се има предвид, че при оценка на съответствието на проектните предложения с хоризонталните политики на ЕС, максимален брой точки по т. VI от критериите за оценка ще получат проектни предложения:

- пряк резултат, от които е създаването на нови работни места;
- пряк резултат, от които е постигане на положителен ефект върху околната среда;
- които предвиждат спазване на принципа на равнопоставеност и превенция на дискриминацията. Европейският съюз насърчава равнопоставеността както между мъжете и жените, така и между представителите на различните малцинствени групи и се стреми да отстрани всички дейности, водещи до неравнопоставеност (чл. 8 и 10 от Договора за функциониране на Европейския съюз). В този контекст, настоящата процедура е отворена за всички кандидати, които отговарят на условията, посочени в т. 2.1 от Насоките, независимо от техния пол, етническа принадлежност или вид увреждане. С цел изпълнение на целите за равнопоставеност е задължително съблюдаването от страна на бенефициентите на индикатори, отчитащи равнопоставеността при изпълнението на проекта;
- пряк резултат, от които е насърчаване на използването на информационни и комуникационни технологии:
- пряк резултат, от които е подобряването на енергийната ефективност.

Във Формуляра за кандидатстване (раздел II, т. 7.2) кандидатите трябва да представят информация за индикаторите за измерване на постигнатите резултати от изпълнението на проекта. Освен индикаторите, относими към конкретния проект, кандидатите следва задължително да включат информация за **следните индикатори:**

- брой инвестиционни проекти;
- брой създадени работни места;
- брой проекти в подкрепа на бизнеса, предприемачеството и новите технологии;
- създадени инвестиции (млн. евро).

Допълнително могат да бъдат предвидени и други индикатори на ниво Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" 2007-2013 г. При изпълнение на проектите, бенефициентите следва да отчитат степента на постигане на индикаторите.

По време на оценката, предложените индикативни цени за инвестиции в активи ще подлежат на проверка от страна на Оценителната комисия по отношение на реалистичност спрямо посочените цени в приложените оферти/извлечения от каталози на производители/ доставчици и/или проучвания в интернет.

В случай, че по време на финансовата оценка се установи надвишаване интензитета на безвъзмездната финансова помощ и/или максималният размер на безвъзмездната финансова помощ, определен в настоящите Насоки за кандидатстване, Оценителната комисия служебно го намалява до максимално допустимия интензитет и/или размер.

В случай, че по време на финансовата оценка се установи надвишаване на определени в настоящите Насоки за кандидатстване максимално допустими разходи и/или процентни съотношения на разходи, Оценителната комисия може служебно да намали съответния разход (когато се отнася само до един бюджетен ред) или да изиска от бенефициента да представи коригиран бюджет с намалени съответни видове разходи (когато се отнася до повече от един бюджетен ред).

Извън тази проверка е възможно да бъдат установени и други обстоятелства, които да изискват допълнителни разяснения и информация от страна на кандидатите относно декларираните обстоятелства и представените документи, съгласно т. 3.1.1 от Насоките за кандидатстване. Допълнителни разяснения от кандидатите могат да бъдат да бъдат изискани за допълнително предоставяне от страна на кандидатите, като за целта ще бъде предоставян срок от 3 (три) работни дни от датата на получаване на искането за предоставяне на допълнителни разяснения/документи, като денят на получаване на искането не се брои. Исканията за представяне на допълнителни документи и разяснения ще се изпращат по факс, по куриер с обратна разписка и/или по електронна поща с потвърждение за получаване, в зависимост от избрания метод за осъществяване на комуникация. **В случаите, когато е избрана опцията куриер, в обратната разписка се вписват трите имена на получаващото лице, длъжността, която то заема в предприятието на кандидата, подпис на получателя на искането, както и дата и час на получаване.** Договарящият орган не носи отговорност в случаите, когато получената и доставена кореспонденция на посочения в проектното предложение адрес не бъде предадена на законно представляващия/те кандидата лице/а от разписалото се като получател в обратната разписка лице. Предоставяната допълнителна информация (в случай на изискване) не следва да съдържа елементи, водещи до подобряване на първоначалното проектно предложение. При непредставяне на изисканата допълнителна информация или разяснения в срок, респективно представянето на товарителница, издадена след изтичане на определения срок,

проектното предложение може да бъде отхвърлено само и единствено на това основание. Всяка информация, предоставена извън официално изисканата от Оценителната комисия, няма да бъде вземана под внимание.

Техническата оценка и финансовата оценка на проектните предложения включва проверка и оценка на реалистичността, ефективността и допустимостта на всички предвидени дейности и разходи. В случай, че в процеса на техническа и финансова оценка Оценителната комисия установи наличието на обстоятелства (напр. включени в проектното предложение недопустими и/или неефективни дейности, недопустими и/или нереалистични разходи, дублиране на заложени дейности и/или разходи и др.), това може да доведе до изменение на бюджета на проектното предложение. Следва да се има предвид, че промените в бюджета не могат да доведат до увеличаване на размера на безвъзмездната финансова помощ, както и до увеличаване на процента на съфинансиране от ОП „Конкурентоспособност". Поради това, в интерес на кандидата е да планира дейности и да представи бюджет, реалистични и ефективни от гледна точка на целта на проекта и планираните разходи.

4.2. Процедура за уведомяване на неуспелите и одобрените кандидати и сключване на договори за безвъзмездна финансова помощ

Уведомяване относно решението на Договарящия орган за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Решение за отхвърляне на дадено проектно предложение ще бъде взимано на следните основания:

- Предложението е непълно или не отговаря в други отношения на поставените условия за административно съответствие;
- Кандидатът не отговаря на условията за допустимост;
- Проектът не отговаря на условията за допустимост (например, не е спазен максималния срок за изпълнение на проекта и т.н.);
- Проектното предложение е получило „0" точки по показател „Ефективност и реалистичност на дейностите по проекта от гледна точка постигане на заложените резултати" или по показател „Коректност при съставяне на бюджета ";
- Не са спазени други критерии, посочени в Насоките за кандидатстване;
- Кандидатите умишлено са представили невярна информация с оглед получаване на безвъзмездна помощ по настоящата процедура или не са представили изискваната информация.

Договарящият орган уведомява писмено неуспелите кандидати в срок до 15 работни дни от издаването на решението.

След издаване на решението на Ръководителя на Договарящия орган за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, кандидати по настоящата процедура за подбор на проекти

имат право в срок до 10 (десет) работни дни от получаване на уведомлението за отхвърляне/одобрение на проектното предложение да поискат допълнителни разяснения относно оценката на проектните им предложения, включително относно получените точки по отделните критерии.

Искания за допълнителни разяснения, касаещи дадено проектно предложение по настоящата процедура, се подават в писмена форма до Ръководителя на Договарящия орган. Исканията се разглеждат като се извършва необходимата проверка и се изпраща отговор до подателя, съдържащ конкретните основания довели до отхвърляне на съответното проектно предложение.

ВАЖНО: Решението на Договарящия орган да отхвърли дадено проектно предложение или да не отпусне безвъзмездна финансова помощ е окончателно. Договарящият орган не носи отговорност, ако поради грешни и/или непълни данни за кореспонденция, предоставени от самите кандидати, те не получават кореспонденцията с Договарящия орган.

Сключване на договори за безвъзмездна финансова помощ

Съгласно чл. 29, ал. 2 от ПМС № 121/31.05.2007 г., **Договарящият орган уведомява писмено всички одобрени кандидати за решението си в срок до 15 работни дни от издаване на решението за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ,** като ги информира какви допълнителни документи и в какъв срок трябва да ги представят за доказване на обстоятелствата по чл. 7, ал. 7, т. 2 от ПМС № 121/31.05.2007 г.

Договарящият орган изготвя уведомления до одобрените за финансиране кандидати, съдържащи покана за сключване на договор съгласно предварително определен график и за представяне на следните документи в съответствие с чл. 7, ал. 7, т. 2 от ПМС № 121/31.05.2007 г.:

1. Удостоверение от Националната агенция за приходите за липса на задължения на кандидата (издадено не по-рано от 6 месеца преди датата на представянето му) - **оригинал или копие, заверено от кандидата**;
2. Свидетелство за съдимост на **всички лица**, представляващи кандидата и вписани в Търговския регистър, или определени като такива в учредителния акт, когато обстоятелството не подлежи на вписване, издадено не по-рано от 6 месеца преди датата на представянето му - **оригинал или копие, заверено от кандидата**.

Когато за някое от горепосочените лица, свидетелството за съдимост подлежи на издаване от чуждестранен орган, същото се представя в легализиран превод - **оригинал или копие, заверено от кандидата**. Когато в съответната чужда държава свидетелство за съдимост или еквивалентен документ не се издава, горепосоченото лице следва да представи декларация съгласно законодателството на държавата, в която е установено.

3. Нотариално заверено пълномощно, в случаите, когато договорът за безвъзмездна финансова помощ ще бъде подписан от лице, различно от законния/ите представител/и на кандидата, съгласно Удостоверението за актуално състояние или вписванията в Търговския регистър – **оригинал или нотариално заверено копие**.

Посочените документи се представят от одобрените кандидати при сключване на договорите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, като преди представяне на договорите за подпис, ще се извършва проверка за съответствие на кандидатите с изискванията на чл. 7, ал. 1, ал. 2 и ал. 3 на ПМС № 121/31.05.2007 г. въз основа на представените документи.

Срокът за представяне на посочените документи не може да бъде по-кратък от 5 работни дни.

ВАЖНО: Преди сключване на договор Договарящият орган ще извършва документална проверка на декларираната от одобрените кандидати категория на микро, малко или средно предприятие. В случай че бъде установена погрешно декларирана категория, довела до одобрение на интензитет на безвъзмедната финансова помощ помощ, по-висок от максимално допустимия и/или до неправилно класиране, за съответния кандидат ще бъде издадено Решение за отказ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

В случай че в категорията/статуса на одобрен кандидат преди сключване на договор за безвъзмездна финансова помощ настъпи промяна, и в резултат на промяната интензитетът на помощта надхвърля максимално допустимия за новата категория съгласно т. 1.7. на Насоките, за съответния кандидат ще бъде издадено Решение за отказ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

За документалната проверка на декларираната категория предприятие при сключване на договорите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ одобрените кандидати следва да представят и:

1) Справка за обобщените параметри на предприятието, което подава Декларация за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 на ЗМСП – **Приложение Д1** – не се изисква за независими предприятия по смисъла на чл. 4, ал. 2 и ал. 4 от ЗМСП.

2) Следните документи, относими и отразяващи разпределението на капитала за периода, за който се декларират данни в Декларацията за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия:

- *Книга за акционерите* - приложимо за акционерните дружества с поименни акции;

- *Дружествен договор* - приложимо за дружествата с ограничена отговорност, едноличните дружества с ограничена отговорност (учредителен акт), събирателните дружества и командитните дружества;
- *Книга за акционерите и устав* - приложимо за командитните дружества с акции;
- *Устав* - приложимо за кооперациите;
- *Справка за разпределение капитала на дружеството* – приложимо за акционерните дружества.

Посочените документи се представят **като копие, заверено от кандидата, в случай че не са оповестени в Търговския регистър.** В случай че посочените документи са оповестени в Търговския регистър, същите не следва да се прилагат към проектното предложение, като ще се проверяват по служебен път съгласно чл. 23, ал. 4 от Закона за търговския регистър.

2) Отчет за приходите и разходите и Счетоводен баланс за последната приключена финансова година[29], в случай че не е подаден на етап кандидатстване - **копие, заверено от кандидата.**[30] . В случай че посочените документи са оповестени в Търговския регистър, това обстоятелство ще се проверява по служебен път съгласно чл. 23, ал. 4 от Закона за търговския регистър;

3) Отчет за заетите лица, средствата за работна заплата и други разходи за труд[31] (за последните две приключени финансови години на кандидата, в случай че не са подадени на етап кандидатстване) - **копие, заверено от кандидата**. В случай че кандидатът е регистриран по Закона за търговския регистър и посочените документи са оповестени в Търговския регистър, това обстоятелство ще се проверява по служебен път съгласно чл. 23, ал. 4 от Закона за търговския регистър.

В случай че кандидат се яви за подписване на договор с липсващ/и изискуем/и документ/и и/или несъответстващ/и на изискванията документ/и и декларира в писмен вид причините за това, като приложи/приведе доказателства, че непредставянето на съответния/те документ/и е по независещи от кандидата причини, може да бъде указан допълнителен срок за представяне на необходимите документи.

[29] Съгласно чл. 32, ал. 3 от Закона за счетоводството „Годишните финансови отчети на едноличните търговци, които не подлежат на задължителен независим финансов одит и на които размерът на нетните приходи от продажби за текущата година не надхвърля 100 000 лв., могат да се състоят само от отчет за приходите и разходите".

[30] Когато кандидата съставя консолидиран финансов отчет или участва в консолидация, следва да бъдат представени консолидирани Отчет за приходите и разходите и Счетоводен баланс за последната приключена финансова година

[31] Посоченят документ е част от Годишния отчет за дейността на кандидата за последната приключена финансова година към датата на подаване на проектното предложение по процедурата. Съгласно чл. 92, ал.3, чл.219, ал.4, чл.252, ал.2, чл.259, ал.3 от ЗКПО и чл.51 от ЗДДФЛ, юридическите и физическите лица заедно с годишната данъчна декларация подават и Годишен отчет за дейността (в сила от 01.01.2010 г.).

В случай че за конкретен кандидат се установи необходимост от допълнителни разяснения и/или доказателства във връзка с декларирани от кандидата данни, на кандидата не се предоставя за подпис договора за безвъзмездна финансова помощ и на същия се определя допълнителен срок за предоставянето му/им.

След представяне на допълнителните разяснения и/или доказателства и проверката им Договарящия орган преценява дали да бъде сключен договор за безвъзмездна финансова помощ с кандидата или да бъде издадено Решение за отказ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

Договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ се сключват с всички кандидати, които представят липсващите и/или несъответстващите на изискванията документи в рамките на допълнително указания срок. С кандидатите, които не представят липсващите документи или отново представят документи, които не съответстват на изискванията, не се сключват договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, като на тяхно място ще бъдат поканени за договаряне съответният брой кандидати от резервния списък (в случай че такъв е съставен), по поредността на класирането им до изчерпване на общия наличен бюджет по процедурата.

Когато при извършване на проверката по същество на представените от кандидатите, документи при сключване на договор за безвъзмездна помощ, се установи несъответствие между декларирани данни на етап кандидатстване и информацията, посочена в представените документи, договор за безвъзмездна финансова помощ не се сключва, като за договаряне ще бъдат поканени съответният броя кандидати от резервния списък (в случай, че такъв е съставен), по поредността на класирането им в съответната категория предприятие, до изчерпване на общия наличен бюджет по процедурата.

Ако кандидат по одобрен за финансиране проект откаже сключване на договор за безвъзмездна финансова помощ, се пристъпва към сключване на договор с кандидатите от резервния списък (в случай, че такъв е съставен) по поредността на класирането им в съответната категория предприятие, до изчерпване на наличния бюджет по процедурата.

Ръководителят на Договарящия орган взема мотивирано решение за отказ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и ако преди момента на сключването на договора:

- кандидатът не сключи договор в срока, определен в поканата;

- се установи надхвърляне на прага на допустимите държавни/минимални помощи.

В случай, че след сключване на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ възникнат съмнения относно невярно декларирани данни, Управляващият орган може да

провери дали бенефициентът е микро, малко или средно предприятие като бъдат изискани съответните подкрепящи документи, включително и по отношение на партньорите и свързаните предприятия на бенефициента.

Проверка за липса на двойно финасиране

Преди сключването на договорите за безвъзмездна финансова помощ се извършва служебно кръстосана проверка на дейностите, предложени от потенциалните бенефициенти на помощта от ОП „Конкурентоспособност" с оглед избягване на двойно финансиране на дейности.

За извършване на проверката се използва:

а) информацията от извършена справка за двойно финансиране в ИСУН;

б) информацията, предоставена от кандидата в проектното предложение;

в) при съмнение за непълна или невярна информация, предоставена от кандидата, писмено искане до органа, сключил договор за финансиране на проект със същия кандидат относно предоставяне на допълнителна информация за характера на финансираните дейности;

г) Други способи, които по преценка на екипа по договаряне по процедурата са приложими за проверка за липса на двойно финансиране.

Ако в резултат на извършената проверка, се установи наличие на двойно финансиране на проект или на дейности от проекта, Ръководителят на Договарящия орган взема мотивирано решение за отказ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, на основание чл. 31 от ПМС № 121/31.05.2007 г.

При сключване на договор за безвъзмездна финансова помощ, бенефициентът подписва Декларация за нередности (**Приложение Й**). **В случай че към датата на сключване на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са настъпили промени в декларираните обстоятелства на етап кандидатстване в** Декларацията за държавни/минимални помощи **(Приложение Г),** Декларацията за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия **(Приложение Д),** Декларацията по чл. 7, ал. 7, т. 1 от ПМС 121/31.05.2007 - **(Приложение В), както и в Декларацията съгласно Раздел III от Формуляра за кандидатстване, същите се попълват и представят отново.**

Договарящият орган поддържа регистър на случаите на предоставяне на невярна и/или подвеждаща информация от кандидати в процедури по предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОП „Конкурентоспособност" и/или от бенефициентите на безвъзмездна финансова помощ по ОП „Конкурентоспособност", които при изпълнение на

договор, сключен по проект финансиран от Европейския фонд за регионално развитие, предоставят невярна и /или подвеждаща информация.

Всеки кандидат може да подаде до Ръководителя на Договарящия орган сигнал за предоставяне на невярна и/или подвеждаща информация от кандидати в процедури по предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОП „Конкурентоспособност" и/или от бенефициентите на безвъзмездна финансова помощ по ОП „Конкурентоспособност", които при изпълнение на договор, сключен по проект финансиран от Европейския фонд за регионално развитие, предоставят невярна и /или подвеждаща информация за вписване в регистъра и проверка.

4.3. ИНДИКАТИВЕН ПЛАН-ГРАФИК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЦЕДУРАТА

- 22.10.2013 г. – Обявяване на процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG161PO003-2.1.14 „Технологична модернизация в малки и средни предприятия";
- Провеждане на информационни дни за представяне на процедура BG161PO003-2.1.14 „Технологична модернизация в малки и средни предприятия" – съгласно график, който ще бъде оповестен на интернет страницата на Договарящия орган – www.opcompetitiveness.bg.
- **Краен срок за набиране на проектни предложения по процедурата: 27.12.2013 г.**
- Съгласно чл. 18, ал. 1 от ПМС № 121/31.05.2007 г. съставът на Оценителната комисия се определя ***в срок до 10 работни дни*** от изтичане на крайния срок за подаване на проектните предложения.
- Съгласно чл. 24, ал. 6 - 15 от ПМС № 121/31.05.2007 г ***в срок до 5 работни дни*** от деня, следващ датата на публикуване на списъка с предложените за отхвърляне проектни предложения на ***етап „Оценка на административното съответствие и допустимостта"***, кандидатите, чиито проектни предложения са предложени за отхвърляне могат да подадат ***писмени възражения*** срещу предложението за отхвърлянето им пред ръководителя на Договарящия орган. С подаване на възражението не могат да се представят нови документи, които не са били част от първоначално представеното проектно предложение и/или допълнително изискана от Договарящия орган на съответния етап документация. Договарящият орган уведомява писмено кандидатите, подали възражения относно резултатите от разглеждането на техните възражения в срок до 20 работни дни след изтичането на срока по чл. 24, ал. 6 от ПМС № 121/31.05.2007 г. В случай че ръководителят на Договарящия орган прецени, че дадено възражение е основателно, съответното проектно предложение се връща в оценителния процес на етап „Техническа и финансова оценка".
- Съгласно чл. 24, ал. 2 от ПМС № 121/31.05.2007 г., **оценката на проектните предложения**, постъпили в рамките на посочения краен срок за кандидатстване се

извършва **в срок до 3 месеца** от момента на издаване на акта за определяне състава на Оценителната комисия

- Съгласно чл. 27, ал. 1 от ПМС № 121/31.05.2007 г. ***в срок до 10 работни дни*** след като получи доклада на Оценителната комисия от оценката на проектните предложения, постъпили и оценени през съответната сесия, Ръководителят на ***ДО взема мотивирано решение[32] за:***

  - одобряване на доклада и предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по предложените проекти;
  - връщане на доклада за преразглеждане, като посочва основанията за това;
  - отхвърляне на доклада и прекратяване на процедурата, като посочва основанията за това.

- Съгласно чл. 29, ал. 2 от ПМС № 121/31.05.2007 г. ***в срок от 15 работни дни*** от издаването на решението за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, Договарящият орган уведомява писмено одобрените кандидати и ги информира какви допълнителни документи и в какъв срок трябва да представят в съответствие с чл. 7, ал. 7, т. 2 от ПМС № 121/31.05.2007 г.

- Съгласно чл. 29, ал. 3 от ПМС № 121/31.05.2007 г., ДО ***уведомява писмено неуспелите кандидати в срок 15 работни дни*** от вземането на решение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, като посочва основанията за отхвърлянето им.

- Съгласно чл. 36, ал. 1 от ПМС № 121/31.05.2007 г. ***в срок до 30 дни след влизането в сила на решението*** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, Договарящият орган предлага на бенефициентите по одобрените за финансиране проекти да подпишат договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

- Договорите за безвъзмездна финансова помощ с бенефициентите по процедурата ще се сключват до 31.12.2013 съгласно срока на действие на Регламент (ЕО) № 800/2008 и Регламент (ЕО) № 1998/2006 или съгласно срока за отпускане на помощ в съответствие с тях, предвиден в преходните разпоредби на регламента/тите, които ги изменят или отменят.

- ***Договорите*** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по настоящата процедура ***влизат в сила от датата на подписването им*** от страните.

[32] Съгласно чл. 27, ал. 3 от ПМС № 121/31.05.2007 г., когато в рамките на сроковете по чл. 27, ал. 1 и ал. 2 възникне съмнение за наличие на двойно финансиране, сроковете за вземане на решение от страна на Ръководителя на ДО съгласно чл. 27, ал. 1 и ал. 2 от ПМС № 121/31.05.2007 г. се удължават с 10 работни дни.

5. ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИТЕ

Правата и задълженията, които възникват за бенефициента са описани в приложения образец на Договор за безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" 2007-2013 (**Приложение З**) и Общите условия към финансираните по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" 2007-2013 договори за безвъзмездна финансова помощ (**Приложение И**). **В процеса на изпълнение на проектите, бенефициентите следва да се придържат към правилата и процедурите, описани в Оперативното ръководство за изпълнение на договорите за безвъзмездна финансова помощ, разработено за целите на настоящата процедура.**

Изпълнението на проекта, за който е поискана безвъзмездна финансова помощ, стартира веднага след влизането в сила на договора за безвъзмездна финансова помощ. Всички дейности трябва да бъдат извършени **след датата на влизане в сила на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и до изтичане на срока за изпълнение на проекта,** с изключение на дейностите за консултантски услуги за изготвяне на проектното предложение по процедурата и дейностите за одит на проекта.

Всеки кандидат може да подаде сигнал за наличие на нередности и/или измами или съмнение за нередности, и/или измами при провеждане на процедурата за предоставяне на безвъзмездна помощ, и/или при изпълнение, съответно отчитане на проекта по реда и при условията, установени в чл. 4 – чл. 10 от Наредбата за определяне на процедурите за администриране на нередности по фондове и програми, съфинансирани от Европейския съюз и съгласно подписаната от него Декларация за нередности (**Приложение Й**).

5.1. Специфични условия за изпълнението на проекта

Бенефициентът е задължен да докладва и отчита изпълнението на проекта в съответните отчетни форми и документи, приложени към Оперативното ръководство за изпълнение на договорите по процедурата.

Всички допустими разходи (надлежно доказани със съответната фактура или друг счетоводен документ с еквивалентна доказателствена стойност), могат да бъдат представени за плащане само веднъж – т.е. разходите, за които е поискана безвъзмездна финансова помощ, не могат да бъдат предоставяни за плащане към други източници.

Бенефициентът е задължен да осигури директен достъп (както по време на изпълнението на проекта, така и след неговото приключване) на представители на Договарящия орган, и/или други одитиращи институции с цел извършването на проверка на място на резултатите от изпълнението на проекта.

Бенефициентът е задължен да поддържа отделна аналитична сметка/подсметка и счетоводна документация за допустимите разходи по проекта и използването на средствата от безвъзмездната финансова помощ. За повече информация относно сертифициране на разходите вижте Указания на Министерство на финансите ДНФ 05/21.10.2010 г. относно сертифициране на разходи по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фонд на Европейския съюз – **Приложение О** към Насоките за кандидатстване.

В съответствие с Указания на министъра на финансите № 91-00-137/24.03.2014 г., с които са актуализирани указания № 91-00-502/27.08.2007 г. за третиране на данък върху добавена стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, издадени на основание §6 от Преходните и заключителни разпоредби на ПМС № 62/21.03.2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, бенефициентите са отговорни за администриране на процеса на определяне на данък върху добавената стойност като допустим разход. ПМС № 62/21.03.2007 г. въвежда понятието „възстановим данък добавена стойност" и го определя като недопустим разход за съфинансиране от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС. Бенефициентите са длъжни да следват Указанията на министъра на финансите (**Приложение Н** към настоящите Насоки за кандидатстване) за определянето на ДДС като „възстановим" и следователно недопустим разход по ОП „Конкурентоспособност" и настоящата процедура, или като „невъзстановим" и следователно допустим разход по ОП „Конкурентоспособност" и настоящата процедура при оформянето на исканията за плащане, документалната отчетност, както и всички други свои задължения по Указанията във връзка с получаване на средства по настоящата процедура.

Бенефициентът е задължен да съхранява всички документи, свързани с изпълнението на проекта до 31.12.2020 г. в съответствие с чл. 90 (1) от Регламент на Съвета № 1083/ 2006.

5.2. Окончателен размер на безвъзмездната финансова помощ

Максималният размер на безвъзмездната финансова помощ задължително се фиксира в договора за безвъзмездна финансова помощ. Фиксираният в договора размер на безвъзмездната финансова помощ се основава на бюджета, който е предварителна оценка на размера на допустимите разходи, необходими за изпълнението на проекта. Фиксираният в договора размер на безвъзмездната финансова помощ е окончателен, но действителният размер на подлежащата на изплащане помощ се определя след приключване на всички допустими дейности по проекта и зависи от тяхното надлежно удостоверяване и одобряване на действително извършените разходи.

5.3. Невъзможност да се изпълнят целите на проекта

Ако бенефициентът не може да изпълни дейностите, заложени в договора, плащанията могат да не се извършат (цялостно или частично) в зависимост от невъзможността за изпълнение на задълженията от страна на бенефициента.

5.4. Промени в договора и бюджета

Изменение на договора за безвъзмездна финансова помощ се извършва чрез сключване на Анекс (допълнително споразумение) към договора по взаимно съгласие на страните, с изключение на случаите и при условията, предвидени в чл. 8 от Общите условия към финансираните по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" 2007-2013 договори за безвъзмездна финансова помощ (**Приложение И** към Насоките за кандидатстване и неразделна част от договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ). Анексът към договора не може да нарушава конкурентните условия, съществуващи към момента на сключване на договора и равното третиране на бенефициентите.

Недопустими са промени в бюджета на договора, водещи до увеличаване на първоначално договорения процент и размер на безвъзмездната финансова помощ по договора и/или водещи до превишаване на средствата по бюджетни пера, за които има определен в Насоките за кандидатстване максимален размер/процент.

5.5. Наблюдение на изпълнението на проектите и постигане на заложените резултати

Съгласно правилата на Регламент 1083/2006 (чл. 60 (b)) и 1828/2006 (чл. 13(2)), Договарящият орган следва да извършва проверки за удостоверяване на административните, финансовите, техническите и физическите аспекти от изпълнението на проектите. Проверките могат да бъдат както административни – проверка на документи, предоставени във връзка с възстановяване на разходи, така и проверки на място за изпълнение на дейностите, заложени по проекта. Проверките от страна на Договарящия орган се извършват на всички проекти и/или на проекти, определени на база извадка.

5.6. Отчитане на проекта

Бенефициентът трябва да води точна и редовна документация и счетоводни отчети, отразяващи изпълнението на проекта, използвайки подходяща система за документооборот и счетоводно отчитане. С всяко искане за междинно плащане, в хода на изпълнение на договора, бенефициентът е задължен да изготви и представи на Договарящия орган **междинен технически и финансов отчети,** които да съдържат необходимите приложения с пълна информация за всички аспекти на изпълнението за отчетния период. След приключването на дейностите по договора за безвъзмездна финансова помощ,

бенефициентът е длъжен да изготви и представи на Договарящия орган **финален технически и финансов отчети,** съдържащи информация относно цялостното изпълнение на дейностите и постигнатите резултати. Отчетите се изготвят съгласно образците, приложени към Оперативното ръководство за изпълнение на договорите, разработено за целите на настоящата процедура. Тези отчети трябва да посочват и постигането на резултатите и целите на проекта чрез предварително зададените индикатори, както и да показват реалното изпълнение на заложените очаквани резултати. Отчетите следва да отразяват съответствието на дейностите с хоризонталните политики на ЕС, да описват основните проблеми, възникнали по време на изпълнението на проекта, както и как тези проблеми са били решени или причините за това да не бъдат преодолени. В случай че не са постигнати предварително заложените резултати от проекта, бенефициентът трябва да предостави подробно обяснение/обосновка за причините.

Допълнително, в хода на изпълнение на проекта, Ръководителят на Договарящия орган, може да изиска от бенефициента да предостави доклади и/или допълнителна информация относно напредъка, постигнат по проекта.

Всички писмени инструкции и указания на Ръководителя на Договарящия орган, свързани с изпълнението на проекта, включително такива, предоставяни след влизането в сила на договора за безвъзмездна финансова помощ, имат задължителен характер за бенефициентите по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

5.7. Плащане

По настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ се предвиждат 3 варианта на плащане, както следва:

Вариант 1 (с авансово плащане, междинни и окончателно плащане):

Бенефициентите по настоящата процедура имат право да получат авансово плащане като представят искане за плащане по договор за безвъзмездна финансова помощ (**Приложение К**). Авансовото плащане може да бъде в размер до 65% от общия размер на безвъзмездната финансова помощ. Условие за неговото извършване е предоставянето от страна на бенефициента на банкова гаранция (**Приложение Л**) покриваща пълния размер на исканата авансова сума и Финансова идентификационна форма (съгласно образеца, приложен към Оперативното ръководство за изпълнение на договорите по процедурата).

След представяне на посочените документи Договарящия орган превежда размера на авансовото плащане по банкова сметка на бенефициента, открита за целите на проекта. Бенефициентът може да използва средствата по тази сметка съгласно условията, определени в договора за откриването й. Той има право да поиска междинно плащане чрез представяне

за одобрение на междинен технически и финансов отчет при реално изпълнени действия с материален резултат и съответни извършени и платени разходи. За да получи исканата сума, бенефициентът трябва да представи доказателствени документи, които удостоверяват изпълнението на отчитаните дейности/действия и изразходването на средствата. Документите се проверяват, разходите се верифицират и на бенефициента се изплаща тази част от изразходваните средства, която отговаря на процента на безвъзмездната финансова помощ, посочен в договора.

Общият размер на авансовото и междинните плащания не може да надхвърля 95 % от стойността на безвъзмездната финансова помощ.

Размерът на окончателното плащане се изчислява след приключване на проекта, одобряване на финалния технически и финансов отчет, като се приспаднат сумите по отпуснатите авансови и междинни плащания.

Заявяването на авансово плащане от страна на бенефициентите не е задължително.

Вариант 2 (само междинни плащания и окончателно плащане):

В този случай бенефициентът първоначално заплаща всички разходи по изпълнение на проекта за определен период. За да получи исканата сума за междинно плащане, бенефициентът трябва да представи за одобрение междинен технически и финансов отчет, при реално изпълнени действия с материален резултат и съответни извършени и платени разходи. Отчетът трябва да съдържа доказателствени документи, които удостоверяват изпълнението на отчитаните дейности/действия и изразходването на средствата (съгласно образците, приложени към Оперативното ръководство за изпълнение на договорите по процедурата)**.** Документите се проверяват, разходите се верифицират и на Бенефициента се изплаща тази част от изразходваните средства, която отговаря на процента на безвъзмездна финансова помощ, посочена в договора. Общият размер на междинните плащания не може да надхвърля 95 % от стойността на безвъзмездната финансова помощ. Размерът на окончателното плащане се изчислява след приключване на проекта, одобряване на финалния технически и финансов отчет като се приспаднат сумите по отпуснатите междинни плащания.

Вариант 3 (само окончателно плащане):

Окончателното плащане в размер на общата стойност на безвъзмездната финансова помощ, изчислена като се приложи процента, посочен в чл. 3.2. от Договора за безвъзмездна финансова помощ към общите верифицирани разходи. То се извършва след одобрението на финалния отчет, в съответствие с чл. 2.4 и чл. 2.5 от Общите условия към финансираните по ОП „Конкурентоспособност" договори, придружен с искане за плащане, подадено по образец в срока и при условията по чл. 5 от ПМС № 179/2010 г. за определяне на механизма

за верифициране на разходите и изплащане на безвъзмездна финансова помощ по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз /ПМС № 179/2010 г./.

В случай че бенефициентът избере Вариант 1 или Вариант 2, т.е. в случаите, когато плащането на безвъзмездната финансова помощ ще се извърши на няколко вноски (траншове), помощта следва да бъде сконтирана до нейната стойност към момента на предоставянето й, при използване на референтния лихвен процент, използван за нуждите на държавните помощи, приложим към датата на предоставяне на помощта в съответствие с чл. 4 параграф 1 от Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 и с чл. 2, пар. 3 от Регламент No 1998/2006. Референтният лихвен процент се актуализира периодично от Европейската комисия, когато основният лихвен процент се различава през годината с повече от 15 % от средния основен лихвен процент за последните три месеца. Референтният лихвен процент за Република България за съответния период се оповестява на следния интернет адрес: http://stateaid.minfin.bg/bg/page/424 .

Сконтирането ще се извършва от Договарящия орган с оглед гарантиране, че предоставената безвъзмездна финансова помощ ще бъде съобразена с интензитета за помощта, предвиден в регионалната карта за държавна помощ за България, и с праговете и интензитетите за регионална помощ, установени в Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 и в Регламент No 1998/2006, както и за докладване на помощта.

5.8. Мерки за информиране и публичност

Всички бенефициенти трябва да прилагат подходящи мерки за публичност и информираност съгласно правилата на Регламент (ЕО) № 1828/2006 на Комисията от 8 декември 2006 г. относно реда и начина на изпълнение на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета за определянето на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и на Регламент 1080/2006 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие.

Бенефициентите са длъжни да упоменат финансовия принос на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) чрез Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" 2007-2013 г. в информацията, изготвяна и предоставяна във връзка с изпълнението на проекта, във всички отчети за изпълнение на договора (междинни и финален), както и във всички други документи, отнасящи се до изпълнението на дадена дейност по проекта. Във всички обяви и публикации, свързани с изпълнението на проекта, бенефициентът е длъжен да оповести, че проектът е получил финансиране от ЕФРР чрез ОП „Конкурентоспособност".

Бенефициентът е длъжен да постави постоянна разяснителна табела на видимо място и със значителен размер след приключване на дейностите по договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, ако изпълнявания проект отговаря на следните условия:

а) Общото публично съфинансиране на дейността надвишава 500 000 евро.

б) Дейността включва покупка на физически обект (материален актив) или финансира инфраструктурни или строителни дейности.

Табелата се поставя най-късно до 6 (шест) месеца след приключване на дейностите по договорите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. Тя трябва да указва вида и името на дейността (тази информация не трябва да заема повече от 25% от табелата), както и да включва информация за:

⇨ Име на проекта (вид и наименование на операцията);

⇨ Емблемата на Европейския съюз в съответствие с графичните стандарти, установени в приложение I от Регламент (ЕО) 1828/2006 на ЕК и името на ЕС;

⇨ Названието и логото на финансиращия фонд (в случая Европейски фонд за регионално развитие);

⇨ Името и логото на ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" 2007-2013 заедно с думите „Конкурентна България";

⇨ Изявлението, избрано от УО, подчертаващо получената добавена стойност от интервенцията на Общността: „Инвестираме във Вашето бъдеще"/ "Investing in your future";

⇨ Логото на Национална стратегическа референтна рамка 2007-2013.

Постоянни разяснителни табели се поставят само за проекти, при които общата сума на публичното финансиране надхвърля 500 000 евро и чието изпълнение включва закупуването на физически обект (материални активи) или финансиране на строителни дейности.

Съгласно чл. 8, т.3 от Регламент (ЕО) 1828/2006 на ЕК бенефициентът трябва по време на изпълнението на проекта да постави информационно табло на мястото на всяка дейност, при която общата сума на публичното финансиране надхвърля 500 000 евро, и чието изпълнение включва закупуването на материални обекти. Информационното табло трябва да съдържа същите задължителни елементи като постоянните разяснителни табели (описани по-горе) и тези елементи да заемат минимум 25% от площта на таблото. След приключване на проекта информационното табло се замества от постоянна разяснителна табела.

В случаите на закупуване на оборудване е необходимо да се поставят стикери върху всеки актив, закупен по проекта, включващи информация за финансовия принос на ЕС чрез ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" 2007-2013 г.

Неспазването на правилата за визуализация може да доведе до непризнаване на част или на цялата стойност на извършените по проекта разходи.

6. СПИСЪК С ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ НАСОКИТЕ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

ДОКУМЕНТИ ЗА ПОПЪЛВАНЕ ПРИ ПОДАВАНЕ НА ПРОЕКТНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ:

1. Формуляр за кандидатстване – **Приложение А**;
2. Бюджет на проекта – **Приложение Б**;
3. Декларация по чл. 7, ал. 7, т. 1 от на ПМС № 121/31.05.2007 г. – **Приложение В**;
4. Декларация за държавни/минимални помощи – **Приложение Г;**
5. Декларация за обстоятелства по чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия – **Приложение Д**;

ДОКУМЕНТИ ЗА ИНФОРМАЦИЯ ПРИ КАНДИДАТСТВАНЕ:

1. Справка за обобщените параметри на предприятието, което подава Декларация по чл. 3 и чл. 4 на ЗМСП – **Приложение Д1;**
2. Критерии и методология за оценка на проектните предложения – **Приложение Е;**
3. Контролен лист за извършване на предварителна проверка при подаване на проектните предложения **– Приложение Ж**;
4. Договор за безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" 2007-2013 – **Приложение З**;
5. Общи условия към финансираните по Оперативна програма "Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" 2007-2013, договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ - **Приложение И**;
6. Декларация за нередности - **Приложение Й**;
7. Образец на искане за плащане по договор за безвъзмездна финансова помощ – **Приложение К**;
8. Образец на банкова гаранция - **Приложение Л**;
9. Образец на доклад за фактическите констатации и работно задание за проверка на разходите по договор за безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма "Развитие на конкурентоспособността на българската икономика" 2007-2013 - **Приложение М**;
10. Указания на министъра на финансите № 91-00-137/24.03.2014 г., с които са актуализирани указания № 91-00-502/27.08.2007 г. за третиране на данък върху добавена стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз – **Приложение Н;**
11. Указания на Министерство на финансите ДНФ № 05/21.10.2010 г. относно сертифициране на разходите по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фонд на Европейския съюз – **Приложение О;**
12. Приложение I към Договора за създаване на Европейската общност – **Приложение П**;
13. Приложение № 2 към Наредба № 29/2008 г., - **Приложение Р;**

14. Класификатор на икономическите дейности /КИД - 2008/ – **Приложение С;**
15. Списък с адресите на регионалните сектори на Управляващия орган **– Приложение Т;**
16. Указания на Министерство на финансите ДНФ № 07/22.12.2010 г. относно възстановяване на недължимо платени и надплатени суми, както и на неправомерно получени или неправомерно усвоени средства по проекти, финансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз – **Приложение У;**
17. Методика за изчисляване на списъчния и средния списъчен брой на персонала, утвърдена от Националния статистически институт със заповед № РД 07-21/31.01.2007 г. на Председателя на НСИ – **Приложение Ф.**